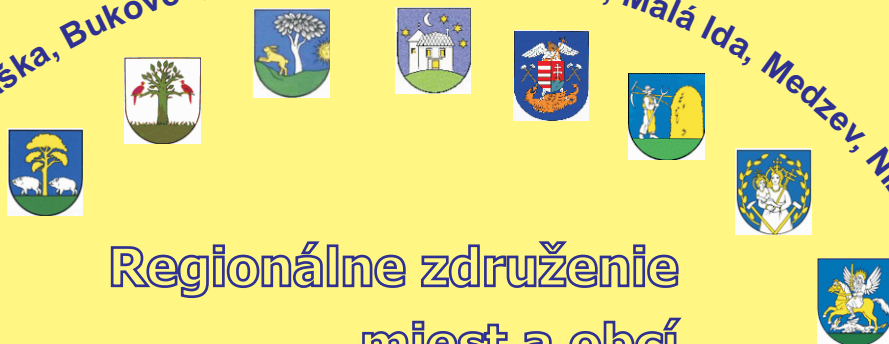

„Tento projekt bol realizovaný s finančnou pomocou Európskej únie z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) prostredníctvom Operačného programu Základná infraštruktúra, ktorého Riadiacim orgánom je Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR“

Baška, Bukovec, Hodkovce, Hýľov, Jasov, Malá Ida, Medzev, Nižný Klatov

Regionálne združenie
miest a obcí

Rudohorie

Novačany, Poproč, Rudník, Šemša, Štós, Vyšný Klátov, Vyšný Medzev, Zlatá Idka

**Program
hospodárskeho
a sociálneho rozvoja**
časť
Rozvojová stratégia

Združenie miest a obcí RUDOHORIE

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

časť Rozvojová stratégia

OBSAH

1. Úvod	5
1.1 Charakteristika programu	5
1.2 Výklad pojmov	6
2. Ekonomické a sociálne východiská	11
2.1 Sociálno-ekonomická analýza	11
2.2 Analýza realizovaných opatrení	11
2.3 Analýza SWOT	16
2.4 Vízia Združenia miest a obcí Rudohorie	21
2.5 Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja	22
3. Rozvojová stratégia	23
3.1 Strategické a špecifické ciele	25
3.2 Špecifické ciele a ich priority:	30
3.3 Popis opatrení a zoznam indikatívnych aktivít	30
3.3.1 Súlad cieľov a priorít so strategickými rozvojovými dokumentmi	39
4. Implementačná stratégia	47
4.1 Finančný plán	47
4.1.1 Rozdelenie financií na programové obdobie	47
4.1.2 Rozdelenie financií na priority a opatrenia	Chyba! Záložka není definována.
4.2 Zabezpečenie realizácie	48
4.2.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie	48
4.2.2 Harmonogram realizácie	48
4.3 Spracovatelia PHSR RZMO Rudohorie	49
4.4 Podakovanie	50

1. Úvod

Vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ďalej PHSR) vyplýva zo zákona NR SR č. 351/2004 (503/2001) Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Hlavnými cieľmi tejto podpory je zabezpečiť vyvážený hospodársky a sociálny rozvoj SR, odstrániť alebo zmierniť rozdiely v úrovni hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónov, zabrániť vzniku nových oblastí s nízkou ekonomickou výkonnosťou a životnou úrovňou obyvateľov a trvalo udržať hospodársky a sociálny rozvoj regiónov.

Regionálne združenie miest a obcí Rudohorie získalo finančné prostriedky na prípravu a vypracovanie PHSR prostredníctvom **Operačného programu Základná Infraštruktúra, priorita 3 Lokálna infraštruktúra, opatrenie 3.4 Renovácia a rozvoj obcí**. Dokument bol vypracovaný v spolupráci s predstaviteľmi miestnych samospráv všetkých dotknutých obcí a taktiež miestnych obyvateľov, podnikateľov a mimovládnych organizácií. Technickú asistenciu a spracovanie dokumentu zabezpečovala nezisková organizácia EuroKONZULT Slovakia, n.o.. V rámci spoločných stretnutí boli položené základy pre pokračujúcu spoluprácu verejného, tretieho a podnikateľského sektora v záujme rozvoja miestneho vidieka prostredníctvom prístupu LEADER a vytvorenia spoločného regionálneho združenia fyzických a právnických osôb - Miestnej akčnej skupiny (MAS) Rudohorie.

PHSR rešpektuje zásady regionálnej politiky SR a Európskej únie a slúži ako nástroj zabezpečujúci všeobecnú prosperitu obyvateľov regiónu Rudohorie s využitím miestneho potenciálu predovšetkým však vnútorných zdrojov a daností regiónu s ohľadom na vonkajšie vplyvy a prostredie.

Je to strednodobý programový dokument, ktorý obsahuje najmä:

- ⇒ *analýzu hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja, environmentálneho rozvoja a rozvoja kultúry regiónu, hlavné smery jeho vývoja, ustanovenie cieľov a prvoradých potrieb;*
- ⇒ *úlohy a prvoradé potreby v rozvoji hospodárstva a podnikateľského prostredia, ľudských zdrojov, výskumu a vývoja, medzištátnej, cezhraničnej a medziregionálnej spolupráci, cestovného ruchu, sociálnej infraštruktúry, technickej infraštruktúry, verejných prác, kultúry, občianskej vybavenosti a služieb, životného prostredia, efektívneho využívania prírodných zdrojov;*
- ⇒ *návrh finančného a administratívneho zabezpečenia.*

Na základe daného PHSR Regionálne združenie miest a obcí Rudohorie (ďalej RZMO Rudohorie) vykonáva činnosti s cieľom všestranného rozvoja svojho územia a uspokojovania potrieb svojich obyvateľov. Pri uchádzaní sa o finančnú podporu na svoj regionálny rozvoj z fondov Európskej únie a štátnych fondov je tento PHSR základným strategickým dokumentom.

1.1 **Charakteristika programu**

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja RZMO Rudohorie je spracovaný do roku 2013 s výhľadom do roku 2016.

Predstavuje súbor opatrení navrhnutých na oživenie hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí RZMO Rudohorie, ktorý bude na základe ročného vyhodnotenia priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

Skladá sa z nasledovných častí:

- Úvod – charakterizuje samotný PHSR, základné dokumenty podpory regionálneho rozvoja pre obdobie 2007 – 2013, ako aj popis a víziu RZMO Rudohorie na nasledujúce roky.
- Ekonomické a sociálne východiská – jedná sa o prvý krok prípravy strategického rozvojového dokumentu. Jej výsledky predstavujú nevyhnutný predpoklad pre definovanie rozvojovej stratégie. Skladá sa zo sociálno-ekonomickej analýzy, analýz realizovaných opatrení, analýz SWOT a identifikácii kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja.
- Sociálno-ekonomická analýza – popisuje a charakterizuje hlavné sociálno-ekonomické súvislosti vývoja a zameriava sa predovšetkým na rozvojový potenciál a ľudské zdroje (prírodné zdroje a ľudské zdroje), ekonomické zdroje a materiálne a fyzické zdroje (občianska vybavenosť a vzdelávanie). V rámci PHSR RZMO Rudohorie tvorí jeho samostatnú prílohu.
- Analýza realizovaných opatrení – popisuje reálne skúsenosti pri implementácii programov rozvoja. Vyhodnocuje doterajšiu efektívnosť a účinnosť podpory, kritické faktory a identifikuje opatrenia na zvýšenie efektívnosti realizácie procesov strategického plánovania predovšetkým v procese monitorovania a hodnotenia.
- SWOT analýza – analyzujú sa silné a slabé stránky súčasného stavu, pričom sa jedná o vnútorné prostredie a tiež sú analyzované príležitosti a ohrozenia budúceho rozvoja z hľadiska vonkajšieho prostredia
- Určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja – je dané nevyhnutnosťou zabezpečenia čo najvyššej adresnosti rozvojového dokumentu. Vychádza z analýz SWOT a spresňuje smerovanie podpory.
- Stratégia rozvoja – určuje programovú štruktúru pre dané programovacie obdobie. Programovú štruktúru tvoria ciele a priority, ktoré nadväzujú na všetky typy programových dokumentov a opatrenia a aktivity, ktoré sú koherentné (neprekrývajú sa).
- Finančný plán – popisujú ho finančné tabuľky, ktoré vyjadrujú rozdelenie financií podľa programovacieho obdobia a podľa priorít a opatrení.
- Zabezpečenie realizácie – popisuje inštitucionálne a organizačné zabezpečenie, opatrenia na realizáciu programu a taktiež princípy a fungovanie systému monitorovania a hodnotenia. Súčasťou je aj harmonogram realizácie činností v časovej osi horizontu programu.

1.2 Výklad pojmov

Európska únia - je politické a ekonomické zoskupenie 27 demokratických štátov s 475 mil. obyvateľov, ktoré sa dobrovoľne spojili do tohto zoskupenia na dosiahnutie spoločných cieľov a jednoty v Európe pomocou jednotnej zahraničnej a vnútornej politiky. Európska únia však nie je dnes konečnou formou integrácie a bude sa ďalej rozširovať, tak ako sa budú vytvárať podmienky pre toto rozširovanie v samotnej EÚ, ako aj v štátoch, ktoré budú do EÚ vstupovať.

Cieľ Konvergencia - jeden z troch cieľov kohéznej politiky EÚ na programové obdobie 2007 – 2013 financovaný z KF, ERDF a ESF. Cieľ Konvergencia financovaný z ERDF a ESF sa sústreďuje na regióny NUTS 2, ktorých hrubý domáci produkt na obyvateľa v parite kúpnej sily (HDP/obyv. v PKS), vypočítaný na základe disponibilných údajov za tri posledné roky pred prijatím nariadenia, nedosiahne 75 % priemeru rozšírenej EÚ – čo je v prípade SR celé jej územie s výnimkou bratislavského kraja. Cieľ Konvergencia financovaný z KF pokryje

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja RZMO RUDOHORIE

členské štáty, ktorých hrubý národný dôchodok (HND) v parite kúpnej sily, vypočítaný na základe disponibilných údajov za tri posledné roky pred prijatím nariadenia, nedosiahne 90% priemeru EÚ, a ktoré majú konvergenčný program – tieto kritériá SR spĺňa. Tento cieľ je zameraný na urýchlenie štrukturálnej konvergencie oprávnených regiónov a koncentruje sa na skvalitnenie podmienok rastu a zamestnanosti vďaka investíciám do fyzických a ľudských zdrojov; inovácií a spoločnosti založenej na vedomostiach; adaptabilnosti na hospodárske a sociálne zmeny; ochranu životného prostredia; administratívnu efektívnosť (článok 3 všeobecného nariadenia).

Cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť - jeden z troch cieľov kohéznej politiky EÚ na programové obdobie 2007 – 2013 financovaný z ERDF a ESF. Oblasti oprávnené na financovanie zo štrukturálnych fondov v rámci cieľa Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť, sú tie oblasti, na ktoré sa nevzťahuje cieľ konvergenca (článok 6 všeobecného nariadenia) – čo je v prípade Slovenska Bratislavský kraj. Tento cieľ je s výnimkou najmenej rozvinutých regiónov zameraný na posilnenie konkurencieschopnosti a príťažlivosti regiónov, ako aj zamestnanosti predvídaním hospodárskych a sociálnych zmien vrátane zmien spojených s otvorením trhu prostredníctvom inovácie a podpory znalostnej spoločnosti, podnikania, ochrany a zlepšovania životného prostredia a zlepšovania dostupnosti, prispôsobivosti pracovníkov a podnikov, ako aj rozvojom trhov práce na princípe sociálnej inklúzie (článok 3 všeobecného nariadenia).

Cieľ Európska územná spolupráca - jeden z troch cieľov kohéznej politiky EÚ na programové obdobie 2007 – 2013 financovaný z ERDF. Tento cieľ je zameraný na posilnenie cezhraničnej spolupráce prostredníctvom spoločných miestnych a regionálnych iniciatív, posilnenie nadnárodnej spolupráce prostredníctvom činností prispievajúcich k integrovanému územnému rozvoju napĺňajúcemu priority Spoločenstva a posilnenie medziregionálnej spolupráce a výmeny skúseností na príslušnej územnej úrovni (článok 3 všeobecného nariadenia). Cieľ Európska územná spolupráca je v prípade cezhraničnej spolupráce oprávnený pre pohraničné regióny NUTS 3 – vo všeobecnosti do 150 km; v prípade nadnárodnej spolupráce – nadnárodné oblasti (zoznam bude stanovený EK neskôr) v prípade medziregionálnej spolupráce a výmeny skúseností – územie celého Európskeho spoločenstva.

Disparity - sú hlavné prekážky, bariéry, ktoré je nutné prekonať, aby bol dosiahnutý cieľ stratégie. Sú výsledkom syntézy identifikovaných slabých stránok a ohrození, uvedených v SWOT analýze.

Efektívnosť - pomer medzi finančným vstupom a dosiahnutým výstupom, výsledkom, a/alebo dopadom.

Európsky fond regionálneho rozvoja (ERDF): finančný nástroj štrukturálnej a regionálnej politiky EÚ, ktorý prispieva k financovaniu pomoci na posilnenie ekonomickej a sociálnej súdržnosti odstraňovaním regionálnych rozdielov cestou podpory rozvoja a štrukturálneho prispôsobenia sa regionálnych ekonomík. Zahŕňa aj adaptáciu upadajúcich priemyselných regiónov a zaostávajúcich regiónov a podporu cezhraničnej, nadnárodnej a medziregionálnej spolupráce (článok 2 nariadenia o ERDF).

Európsky sociálny fond (ESF): finančný nástroj štrukturálnej a regionálnej politiky EÚ prispievajúci k napĺňaniu priorít EÚ ako posilňovanie ekonomickej a sociálnej súdržnosti zlepšovaním podmienok pre zamestnanosť a tvorbu pracovných príležitostí, podporou vyššej úrovne zamestnanosti a väčšieho počtu a lepších pracovných miest. A to cestou podpory politik členských krajín s cieľom dosiahnuť plnú zamestnanosť, kvalitu a produktivitu práce, propagovať sociálne začleňovanie (inklúziu), vrátane prístupu znevýhodnených ľudí k práci, a znižovať národné, regionálne a miestne rozdiely (článok 2 nariadenia o ERDF).

Faktory rozvoja: predstavujú hlavné impulzy, ktorých využitie, vedie k zmierňovaniu identifikovaných disparít. Faktory rozvoja môžu predstavovať existujúce, alebo budúce impulzy.

Inovačné póly rastu: sú tvorené definovanými centrami osídlenia (krajské mestá, mestá sídiel okresných a obvodných úradov) a časťou územia ťažísk osídlenia prvej a druhej úrovne (súčasťou týchto ťažísk sú okrem vyššie spomínaných centier osídlenia aj niektoré centrá, ktoré sú označované ako kohézne póly rastu) v súlade s Koncepciou územného rozvoja SR.

Kohézne póly rastu: sú tvorené definovanými centrami osídlenia kohézneho významu v príslušnom území. Plnia niektoré funkcie vyššieho významu aj pre príľahlé obce. Sú v nich sústredené rozhodujúce zariadenia lokálneho významu. Sú to predovšetkým centrá, ktoré plnia už v súčasnosti niektoré funkcie vyššieho významu aj pre príľahlé obce, a ktoré spĺňajú dobré lokalizačné faktory s dostupnosťou príľahlých obcí.

Kohézny fond: finančný nástroj kohéznej politiky EÚ na účely posilnenia hospodárskej a sociálnej súdržnosti Spoločenstva v záujme podpory trvalo udržateľného rozvoja (čl. 1 nariadenia o KF). Oprávnené na financovanie z KF sú tie členské štáty, ktorých HND na obyvateľa v PPS vypočítané na základe údajov Spoločenstva za posledné tri dostupné roky je nižšie ako 90 % priemeru Spoločenstva (čl. 5 všeobecného nariadenia).

Marginalizované rómske komunity: koncentrácie Rómov, ktorí trpia vysokou mierou sociálnej exklúzie a deprivácie.

Národný strategický referenčný rámec - V zmysle legislatívy (nariadení) Európskej únie každý členský štát predkladá pred začiatkom programového obdobia Európskej komisii vlastný rámcový programový dokument, Národný strategický referenčný rámec. Tento dokument predstavuje referenčný nástroj na prípravu programovania fondov. Stanovuje národné priority, ktoré budú spolufinancované zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v programovom období 2007 – 2013 v nadväznosti na Strategické usmernenia Spoločenstva, ktoré definujú rámce pre intervencie fondov na európskej úrovni. Zabezpečuje, že pomoc z fondov bude využitá v súlade so Strategickými usmerneniami Spoločenstva. Taktiež určí prepojenie medzi prioritami Spoločenstva na jednej strane a Národným programom reforiem na druhej strane. Návrh všeobecného nariadenia Rady, čl. 25, ods. 3 dáva členskému štátu na výber, či začleniť cieľ Európska územná spolupráca do NSRR. NSRR musí povinne obsahovať iba cieľ konvergencia a cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť.

NATURA 2000: je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a jej hlavným cieľom je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii.

Operačný program: dokument predložený členským štátom a prijatý Komisiou, ktorý určuje stratégiu rozvoja pomocou jednotného súboru priorít, na dosiahnutie ktorých sa bude žiadať pomoc z niektorého fondu alebo v prípade cieľa konvergencia z Kohézneho fondu a ERDF (článok 2 všeobecného nariadenia).

Pamäťové a fondové inštitúcie: inštitúcie zaoberajúce sa uchovávaním, ochranou a sprístupňovaním spoločenského poznania, poznatkov o kultúrnom dedičstve, umení a kultúre, jedinečných informácií a predmetov odbornej a laickej verejnosti. Medzi pamäťové a fondové inštitúcie patria archívy, knižnice, múzeá, galérie, pracoviská pre ochranu pamiatkového fondu, špecializované ústavy, špecializované odborné pracoviská v oblasti

kultúry, vysoké školy, Slovenská akadémia vied, organizácie pre správu a ochranu autorských práv a organizácie na ochranu duševného a priemyselného vlastníctva.

Póly rastu: sú charakteristické prítomnosťou expandujúcich odvetví umiestnených v urbanizovanej oblasti, vyvolávajúce zmeny v ekonomických aktivitách lokalizovaných v zóne svojho vplyvu, ktoré sa prejavujú vo vyššej ekonomickej výkonnosti a konkurencieschopnosti daného územia v porovnaní s ostatnými územiami v regióne. Najvýznamnejšie (najväčšie) póly rastu determinujú vývoj výkonnosti a konkurencieschopnosti okrem úrovne regiónu aj na úrovni celého národného hospodárstva.

Princípy regionálnej politiky - základných princípov je päť a sú definované nasledovne:

Partnerstvo – všetci partneri (vláda, regionálne aj miestne subjekty, podniky, zástupcovia univerzít, nevládne organizácie atď.) sa majú aktívne podieľať na plánovaní a realizácii investícií ako aj na všetkých ostatných projektoch.

Subsidiarita – rozhodovanie bude prebiehať na najnižšej praktickej úrovni. Národné rozvojové dokumenty sú schvaľované Komisiou v Bruseli, ale koncipované a spravované sú národnými a regionálnymi orgánmi členskej krajiny.

Programovanie – všetky projekty musia zapadať do ucelenej niekoľkoročnej stratégie. EÚ kladie dôraz na komplexné posúdenie a riešenie problémových regiónov. A z toho dôvodu sú pre jednotlivé regióny spracovávané operačné programy, ktoré vyhodnocujú silné a slabé stránky regiónov a navrhujú spôsob riešenia problematických oblastí.

Doplnkovosť – peniaze fondov sú pridávané ku štátnemu rozpočtu, ale nenahradzujú ho. Štátne výdaje musia zostať na rovnakej úrovni ako predtým. Očakáva sa štátny príspevok na každý projekt. Na projekty, ktoré patria do kategórie Cieľa Konvergencia bude Európska únia prispievať maximálne 75 % z ich ceny.

Koncentrácia – fondy sa budú sústreďovať do najproblémovnejších regiónov a na realizáciu najdôležitejších opatrení. Cieľom rozhodne nie je realizácia malých projektov, ktoré nemôžu zaistiť požadovaný rozvojový efekt.

Prioritná os: jedna z priorít stratégie v operačnom programe, ktorá sa skladá zo skupiny navzájom súvisiacich operácií s konkrétnymi, merateľnými cieľmi. Prioritná os operačného programu sa rovná jednej konkrétnej strategickej/špecifickej priorite stratégie Národného strategického referenčného rámca SR na roky 2007 - 2013

Regionálne členenie:- Európska únia bola systematicky rozdelená na štatistické oblastné jednotky NUTS. Existuje celkom päť úrovní NUTS. V prípade Slovenskej republiky je toto delenie nasledovné:

NUTS I – Slovenská republika,

NUTS II – Región Bratislava, Región Západ, Región Stred, Región Východ (Košický a Prešovský kraj);

NUTS III – kraje,

NUTS IV – okresy,

NUTS V – sídla.

Riadiaci orgán: jeden alebo viac vnútroštátnych, regionálnych alebo miestnych orgánov či subjektov menovaných členskými štátmi pre účely riadenia podpory zo štrukturálnych fondov. Stanovuje sa riadiaci orgán pre každý operačný program a iniciatívy ES.

Sprostredkovateľský orgán: každý orgán alebo verejnoprávny orgán alebo súkromný subjekt, ktorý koná pod vedením riadiaceho (sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom) alebo certifikačného orgánu (sprostredkovateľský orgán pod certifikačným

orgánom) alebo ktorý vykonáva povinnosti v mene takéhoto orgánu vo vzťahu k príjmom vykonávajúcim operácie.

Štrukturálne fondy EÚ: – sú nástroje regionálnej politiky, prostredníctvom ktorých plynú finančné prostriedky, vyčlenené v rámci regionálnej politiky, do členských štátov. Napomáhajú riešiť dlhodobé problémy. Používajú sa v úzkej spolupráci členských štátov a regionálnych orgánov k podpore hospodárskeho vývoja tak, aby zmenšili rozdiely medzi regiónmi a sociálnymi skupinami. Štrukturálne fondy sú štyri (Európsky fond regionálneho rozvoja – ERDF, Európsky sociálny fond – ESF, Kohézny fond – KF). Európsky poľnohospodársky podporný a záručný fond – EAGGF, Finančný nástroj pre riadenie rybolovu – FIFG) boli vyňaté zo ŠF.

Trvalo udržateľný rozvoj: - taký rozvoj, ktorý umožňuje uspokojovanie potrieb súčasných generácií bez toho, aby boli ohrozené nároky budúcich generácií na uspokojovanie ich potrieb. TUR zahŕňa zložky: ekonomickú, sociálnu a environmentálnu.

Ciele Programu: – popisujú stav, ktorý chceme v určitom časovom horizonte dosiahnuť. Vyjadrujú určitý zámer ako riešiť problémy a smerovanie rozvojových aktivít (nie však aktivity samotné).

Priorita Programu: – jeden z hlavných zámerov stratégie prijatej do tohto programu.

Opatrenia Programu: – prostriedok, pomocou ktorého sa v priebehu niekoľkých rokov realizuje priorita definovaná v programovacom dokumente.

Aktivita Programu: – konkrétne činnosti, postupy a projekty, ktorými sa realizuje rozvojová stratégia.

2. Ekonomické a sociálne východiská

Pri príprave programového dokumentu regionálneho rozvoja je prvým krokom analýza ekonomických a sociálnych východísk. Jej výsledky predstavujú nevyhnutný predpoklad pre zadefinovanie stratégie regionálneho rozvoja RZMO.

Na úrovni obce sa proces analýzy vecne delí na 4 fázy. Výstupom týchto fáz je: sociálno-ekonomická analýza, analýza realizovaných opatrení, analýza SWOT a identifikácia kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja.

2.1 Sociálno-ekonomická analýza

Analýza ekonomického a sociálneho prostredia RZMO Rudohorie je podrobne spracovaná v samostatnom dokumente, ktorý z dôvodu značnej rozsiahlosti analýzy tvorí samostatnú časť Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja RZMO Rudohorie.

Analýza ekonomického a sociálneho prostredia je spracovaná v súlade s metodikou MVRR SR a jej súčasťou je:

- úvod (vymedzenie územia, základná charakteristika regiónu)
- prírodné zdroje a podmienky (geológia, odpady, pôda, lesy, voda, chránené oblasti)
- kultúrne a historické zdroje (historické zdroje a pamiatky, kultúrne zdroje)
- ľudské, spoločenské zdroje a inštitúcie (demografické charakteristiky, vierovyznanie, národnostné a etnické skupiny a ich vzájomné postavenie, stupeň a druh vzdelania, školstvo, poradenstvo a vzdelávanie dospelých, úroveň informatizácie – prístup verejnosti, verejné inštitúcie, postoje, názory, potreby a problémy obyvateľov)
- materiálne zdroje (bývanie a bytový fond, technická infraštruktúra, komunikačná infraštruktúra, infraštruktúra voľného času, spoločenské zariadenia)
- ekonomické využitie zdrojov (ekonomické sektory, ich zastúpenie, odvetvia v sektoroch, podnikateľská sféra – primárny sektor, prvovýroba, sekundárny sektor, spracovanie a terciálny sektor – služby, významnejšie zdroje zamestnania mimo regiónu, zamestnanosť, bankový a iný finančný sektor, služby pre podnikateľov)

2.2 Analýza realizovaných opatrení

Predmetom analýzy sú reálne skúsenosti pri implementovaní programov na podporu rozvoja RZMO Rudohorie a jednotlivých obcí.

Zameriava sa hlavne na vyhodnotenie existujúcej stratégie (jej relevantnosť, jej doplnenie popr. úprava), efektívnosť a účinnosť realizovanej podpory, vyhodnotenie kritických faktorov ovplyvňujúcich efektívnosť a účinnosť pri implementácii programu a identifikáciu opatrení na zvýšenie efektívnosti jeho realizácie s dôrazom na monitorovanie a hodnotenie.

Rozvojová stratégia MR Rudohorie bola v minulosti tvorená priebežne podľa aktuálnych potrieb obyvateľov a možností jednotlivých obcí. Ucelená stratégia na dlhšie obdobie v rámci

regiónu nebola doteraz spracovaná. Prevažná väčšina obcí si vypracovala v priebehu rokov 2004 – 2006 vlastné rozvojové dokumenty, v rámci ktorých realizovali rôzne druhy investičných i neinvestičných projektov. V roku 2005 RZMO Rudohorie sa uchádzalo o nenávratný finančný príspevok zo štrukturálnych fondov EÚ prostredníctvom Operačného programu Základná infraštruktúra, priorita 3 - Lokálna infraštruktúra, opatrenie 3.4 – Renovácia a rozvoj obcí za účelom vypracovania predmetného Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja RZMO Rudohorie.

Na základe údajov, ktoré poskytli obce RZMO Rudohorie boli od roku 2003 v obciach RZMO Rudohorie zrealizované rôzne aktivity resp. projekty:

Prehľad zrealizovaných projektov v rámci MR Rudohorie			
Projekt/aktivita	Rok	Suma v tis. Sk	Zdroj financovania
RZMO Rudohorie			
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja	2006	475	Fondy EÚ, obce
Spolu 1 projekt			Prevažne fondy EÚ
Obec Baška			
Rekonštrukcia obecného úradu v obci a úprava jeho okolia	2003 - 2006	cca ...	Obec, súkromné zdroje, MF SR
Výmena verejného osvetlenia v obci			obec
Výstavba vodovodnej a kanalizačnej siete			Obec, VVS a.s.
Rekonštrukcia vstupu do obce			Obec, MŽP SR
Rekonštrukcia obecných komunikácií			Obec, fondy EÚ
Vypracovanie ÚPD obce			Obec, fondy EÚ
Rekonštrukcia bývalej budovy MŠ			Obec, súkromné zdroje
Príprava územia pre nové IBV			Obec, MVRR SR
Minimálne 8 projektov			Prevažne obec, fondy EÚ, národné i súkromné zdroje
Obec Bukovec			
Vypracovanie ÚPD obce	2003 - 2006	cca ...	Obec, fondy EÚ
Spolu ... projektov			Prevažne ...
Obec Hodkovce			
Projekt kanalizácie	2003 - 2006	cca 5 971 tis. Sk	obec
UP obce			obec
Ulož časť kanal a udržba MK			MVaRR SR
Údržba miestneho rozhlasu			UV SR
Rekonštrukcia miestnych komunikácií			Obec, fondy EÚ (SAPARD)
Zateplenie a rekonštrukcia kúrenia budovy KD, OcÚ, MS			Obec, MF SR, UV SR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja RZMO RUDOHORIE

Rozšírenie verejného osvetlenia			VSE a.s., obec
Oploenie cintorína			obec
Obecné kompostovisko			MŽP SR – POD, obec
Projekty vytvárania 3 nových pracov. Miest pre nezamestnaných			Obec, UPSVAR
Minimálne 10 projektov			Prevažne obec, národné zdroje i fondy EÚ
Obec Hýľov			
Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov	2003 - 2006	cca 5 344 tis. Sk	Obec, fondy EÚ
Výstavba viacúčelového ihriska			Obec, MŽ SR
Plynofikácia MŠ Hýľov			úver
Minimálne 3 projekty			Prevažne obec, národné zdroje i fondy EÚ
Obec Jasov			
	2003 - 2006	cca ...	
Spolu ... projektov			Prevažne ....
Obec Malá Ida			
ČOV I. etapa	2003 - 2006	cca 45 000 tis. Sk	MŽP SR - EF, iné zdroje
Miestna komunikácia k ČOV			Iné zdroje
Vodojem			Iné zdroje
Vodovod a kanalizácia v obci			MŽP SR – EF, obec, iné zdroje
Miestny rozhlas - bezdrôtový			obec
Plynofikácia KD			obec
Rekonštrukcia MŠ			obec
Rekonštrukcia OcÚ			obec
Drvič pre kompostovisko			MŽP SR – POD, obec
Minimálne 9 projektov			Prevažne obec, národné zdroje a súkromné zdroje
Obec Medzev			
Plynofikácia mesta	2003 - 2006	cca 95 000 tis. Sk	Súkromné zdroje
Výstavba kanalizácie – priet'ah mestom			VVS a.s.
Rekonštrukcia štátnej cesty			SSC KE
Domov sociálnych služieb			Súkromné zdroje
Rekonštrukcia strechy bývalého MSNV			Mesto, súkromné zdroje
Rekonštrukcia ZUŠ			mesto
Výstavba infraštruktúry v rómskej osade			Mesto, ÚSVRK SR
Minimálne 7 projektov			Prevažne mesto, súkromné a národné zdroje

Obec Nižný Klátov			
Rekonštrukcia miestneho rozhlasu	2003 - 2006	cca 1 422 tis. Sk	MF SR
Výstavba viacúčelového ihriska			MŠ SR, obec, súkromné zdroje
Rekonštrukcia ZŠ – výmena okien			obec
Internetizácia obce			Súkromné zdroje
Minimálne 4 projekty			Prevažne obec, národné zdroje a súkromné zdroje
Obec Nováčany			
Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2003 - 2006	cca 14 424 tis. Sk	Obec, fondy EÚ (SAPARD)
Rekonštrukcia miestnych chodníkov			Obec, fondy EÚ (SAPARD)
Verejný rozhlas			Obec
Minimálne 3 projekty			Prevažne obec a fondy EÚ
Obec Poproč			
Plynifikácia ZŠ	2003 - 2006	cca 3 927 tis. Sk	Obec, MŠ SR, sponzori
Územnoplánovacia dokumentácia			Obec, SAŽP - POD
Oprava strechy telocvične ZŠ			Obec, MŠ SR
Rekonštrukcia komunitného centra v obci			Obec, FSR, sponzori
Vývarovňa v Domove dôchodcov (DD)			Obec, MF SR
Výstavba kanalizačnej prípojky k DD			Obec, MF SR
Zriadenie chránenej dielne KD			Obec, ESF
Komunitný sociálny pracovník			ESF, obec
Mural global			SAŽP - POD
Rekonštrukcia obecného parku			Obec, sponzori
Internetizácia a knihy - obecná knižnica			Obec, MŠ SR, MK SR
Minimálne 11 projektov			
Obec Rudník			
Vypracovanie ÚPD obce	2003 - 2006	cca 1 500 tis. Sk	Obec, fondy EÚ
Príprava územia pre nové IBV			Obec, MVRR SR
Minimálne 2 projekty			Prevažne obec, národné, súkromné zdroje i EÚ
Obec Šemša			
Plynifikácia obce	2003 - 2006	cca 3 500 tis. Sk	Súkromné zdroje
Vodovod I. etapa			Obec, MŽP SR - EF
Rekonštrukcia ZŠ			obec
Minimálne 3 projekty			Prevažne obec, národné a súkromné zdroje
Obec Štós			
Oprava, fasáda tried ZŠ	2003 - 2006	cca 1 810 tis. Sk	obec
Rekonštrukcia strechy na budove kina			Obec, MF SR
Výstava miestneho parku a parkových plôch			Obec
Verejné osvetlenie			obec
Ihrisko ZŠ			obec

Minimálne 5 projektov			Prevažne obec a národné zdroje
Obec Vyšný Klátov			
Kanalizácia	2003	cca 4 000 tis. Sk	Obec, MŽP SR
Telekomunikačné rozvody			Súkromné zdroje
Minimálne 2 projekty	- 2006		Prevažne obec, národné a súkromné zdroje
Obec Vyšný Medzev			
Plynifikácia obce	2003 - 2006	cca 20 400	Súkromné zdroje
Výstavba kanalizácie časti obce			Obec, MŽP SR, VVS a.s.
Zriadenie posilňovne			obec
Výstavba tenisových kurtov			obec
Minimálne 4 projekty			Prevažne obec, súkromné a národné zdroje
Obec Zlatá Idka			
Rekonštrukcia elektr. vedenia	2003 - 2006	cca 10 tis. Sk	obec
Minimálne 1 projekt			Prevažne obec
Za obce a RZMO Rudohorie minimálne 74 rôznych projektov			

Na základe uvedených skutočností nám vyplynulo, že jednotlivé obce si rozvojové stratégie osvojili a v rámci svojich možností realizovali rôzne druhy aktivít a projektov. Aktivita boli prevažne financované z vlastných zdrojov jednotlivých obcí s využitím dotácií z národných zdrojov a z časti súkromných zdrojov od sponzorov.

Do využívania zdrojov z fondov EÚ (predvstupových fondov a štrukturálnych fondov) sa zapojilo v rámci RZMO Rudohorie 9 jeho členov čo predstavuje 56% s veľmi dobrou úspešnosťou. V priebehu rokov 2004 – 2006 obce v rámci RZMO Rudohorie podali cca 12 žiadostí o dotácie z fondov EÚ, z ktorých 8 bolo úspešných a boli zrealizované, 3 boli zaradené do zásobníka projektov a 1 bol neúspešný. Programy cezhraničnej spolupráce sa nevyužívali. 7 obcí sa vôbec nezapájalo do využívania fondov EÚ a z tohto dôvodu bude potrebné pre budúce programovacie obdobie 2007 – 2013 v rámci navrhovanej rozvojovej stratégie sa zamerať aj na posilnenie pripravenosti týchto obcí na efektívnosť čerpania fondov EÚ. Zároveň bude potrebné rozšíriť tematické zameranie aktivít/projektov aj na iné pre obyvateľov dôležité oblasti, ako sú napr. vzdelávanie, kultúra, sociálna inklúzia, služby, environmentálna výchova, osвета a pod.. Posilniť bude potrebné rozvoj partnerských vzťahov a cezhraničnej spolupráce na regionálnej i miestnej úrovni, ktoré taktiež rozšíria okruh využitia ďalších doplnkových zdrojov financovania prostredníctvom komunitárnych programov EÚ a programov cezhraničnej spolupráce (napr. Program cezhraničnej spolupráce Slovensko – Maďarsko, Višegrádsky fond, Stredoeurópska iniciatíva a pod.).

Skúsenosti s vyhodnotením budúcej stratégie pre obdobie 2007 – 2013 budú v neskoršom období, keď budú k dispozícii hodnotiace a monitorovacie správy plnenia a realizácie PHSR RZMO Rudohorie. Program bude možné v budúcnosti aktualizovať a priebežne dopĺňať po zohľadnení potrieb obyvateľov, ujasnení ďalších spôsobov financovania a nových možností financovania z národných zdrojov a fondov EÚ.

Administratívne kapacity pri príprave a realizácii rozvojových projektov bude RZMO Rudohorie zabezpečovať čiastočne využitím vlastných zdrojov a spolupracou s externými poradcami a konzultantmi. V budúcnosti sa predpokladá rozvíjanie spolupráce s externými poradenskými organizáciami predovšetkým pri príprave, realizácii, monitoringu a hodnotení jednotlivých realizovaných projektov a celého Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja RZMO Rudohorie.

2.3 Analýza SWOT

SWOT analýzy boli spracované pre štyri základné oblasti v spolupráci s pracovnými komisiami, ktoré boli zložené z predstaviteľov miestnej samosprávy, poslancov, zástupcov vybraných miestnych organizácií a aktívnych obyvateľov.

Silné a slabé stránky RZMO Rudohorie boli hodnotené z pohľadu tzv. „vnútorného prostredia“, ktoré dokážu obce i región určitým spôsobom ovplyvniť. Príležitosti a ohrozenia boli hodnotené prevažne z pohľadu tzv. „vonkajšieho prostredia“, ktoré obce ani región nedokážu vzhľadom na ich právomoci sami ovplyvniť.

SWOT ANALÝZA PRÍRODNÉ ZDROJE RZMO RUDOHORIE	
Silné stránky • vhodné klimatické podmienky; • bohatý prírodný potenciál; • výborná kvalita životného prostredia; • veľmi dobrá poloha v podhorskej oblasti; • rôznorodé nerastné bohatstvo – výskyt a ložiská železnej rudy, zlata, striebra, antimónu, azbestu, kaolínu a pod.; • banská história prepojená so spracovaním železa; • malé vzdialenosti (od 5 – 45 km) od krajského mesta Košice; • vysoká kvalita ovzdušia; • klimatické kúpele Štós (výnimočné klimatické podmienky v SR i EÚ – najvyšší možný stupeň) • široká sieť vodných tokov a potokov; • kvalitné zdroje pitnej vody (Medzev); • vodná nádrž Bukovec – záložný pitný zdroj pre mesto Košice; • Rekreačná vodná nádrž Bukovec; • Rybníky, nádrže a jazierka; • vysoké zastúpenie lesov a lesných porastov; • riadené lesné a pôdne hospodárstvo; • územia patriace do CHKO Slovenský kras; • Národná prírodná rezervácia Jasovské dubiny; • Národná prírodná pamiatka Jasovská jaskyňa; • Speleoklimatické pobyty a speleoterapia; • Chránené vtáčie územia; • Množstvo historických a kultúrnych pamiatok; • vysoké zastúpenie zelene; • pamiatkovo chránená zeleň; • výskyt chránených drevín, rastlín a živočíchov; • postupné odkanalizovávanie obcí; • separovanie odpadov vo všetkých obciach; • pozitívny prístup miestnej samosprávy k zachovaniu prírodného dedičstva pre nasledujúce generácie;	Slabé stránky • nedobudovaná protipovodňová ochrana pred 100, 500 a viacročnými vodami; • nedostatok podzemných vodných zdrojov; • vysychanie povrchových vodných zdrojov v období sucha; • kontaminované banské vody nepoužiteľné ako vodné zdroje; • kontaminácia pôdy v okolí banských ložísk; • zvýšené koncentrácie radónu v niektorých lokalitách; • environmentálne záťaže po predchádzajúcej banskej činnosti; • orná pôda nižšej bonity – nižšia úrodnosť; • nedokončené a chýbajúce kanalizácie a ČOV; • nelegálne skládky odpadov v intravilánoch i extravilánoch obcí; • veľká riadená skládka odpadov v Jasove; • neuskutočňovanie revitalizácie zelene a parkov v obciach; • nedostatočné separovanie odpadov; • chýbajú zberné dvory a kompostoviská; • chýbajú zariadenia pre zhodnocovanie a recykláciu odpadov; • nedostatočná motivácia občanov triediť odpad; • nedoriešené vlastnícke vzťahy k pozemkom; • vypúšťanie septikových nádob; • nízke environmentálne povedomie obyvateľstva; • slabé využívanie obnoviteľných zdrojov energie; • chýba koncepcia využitia obnoviteľných zdrojov v regióne.
Príležitosti • ochrana a racionálne využívanie prírodných zdrojov; • propagácia ochrany životného prostredia na národnej a regionálnej úrovni; • existencia legislatívneho zabezpečenia nakladania s odpadmi v súlade s predpismi Európskej únie; • integrovaná koncepcia v hospodárení s odpadmi SR (minimalizácia vzniku odpadov, maximálne využívanie odpadov, zhodnocovanie a správne zneškodňovanie spôsobom neohrozujúcim zdravie ľudí a životné prostredie); • rozvoj environmentálnej výchovy na školách; • politika Európskej únie smerujúca k trvalo udržateľnému rozvoju; • možnosť využívať štrukturálne fondy EÚ.	Ohrozenia • hydroklimatické zmeny, otepľovanie; • zanedbanie environmentálnej výchovy; • povodňové vody; • časová a finančná náročnosť; • zanedbanie environmentálnych záťaží; • pokles vody v zdrojoch pitnej vody; • nekontrolované a neriadené lesné a pôdne hospodárstvo; • pokračujúce znečisťovanie vypúšťaním septikových nádob a žump.

SWOT ANALÝZA ĽUDSKÉ A SPOLOČENSKÉ ZDROJE RZMO RUDOHORIE	
Silné stránky • nárast počtu obyvateľov v regióne; • vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku; • mierny nárast počtu narodených detí; • zvýšené migračné prírastky; • rozmanitá náboženská a národnostná štruktúra obyvateľov – nutnosť tolerancie; • záujem obyvateľov Košíc o bývanie na vidieku; • záujem obyvateľov o vzdelávanie a zvyšovanie kvalifikácie; • dostupné materské a základné školy v obciach; • strediskový charakter viacerých obcí; • pomerne ľahko dostupná široká a rozmanitá sieť stredných škôl, vysokých škôl a školských zariadení v blízkych mestách Moldava nad Bodvou a krajskom meste Košice; • pomerne ľahko dostupná široká a rozmanitá sieť rôznych inštitúcií, úradov a služieb v blízkych mestách; • veľký záujem obyvateľov o rozvoj obcí a regiónu MVO, spolky a združenia; • širšia ponuka voľných pracovných miest v blízkych mestách a podnikoch; • široká ponuka a ľahká dostupnosť rekvalifikačných kurzov pre nezamestnaných; • využívanie aktívnych prác v obciach.	Slabé stránky • pokles počtu detí a mládeže v predproduktívnom veku; • finančne veľmi náročná prevádzka MŠ a ZŠ; • zlý technický stav MŠ a ZŠ; • nevyjasnené vlastnícke vzťahy k budovám a pozemkom škôl; • nedostatočné a zastarané vybavenie škôl učebnými pomôckami; • nedostatočné vybavenie ZŠ výpočtovou technikou; • slabé prepojenie systému vzdelávania s potrebami trhu práce; • nízke finančné ohodnotenie pedagogických pracovníkov; • nedostatok financií na podporu školstva; • pomerne vysoká nezamestnanosť v porovnaní s inými regiónmi SR; • nižšia vzdelanostná úroveň nezamestnaných; • značná skupina neprispôsobivých obyvateľov; • nutnosť dochádzania za prácou; • málo miestnych pracovných príležitostí; • chýbajú komunitné centrá v obciach; • chýbajú komunitní, terénni sociálni pracovníci; • chýbajú centrá voľného času pre deti a mládež v obciach; • chýba komunitná spolupráca, komunitný dialóg a spolupatričnosť v komunitách.
Príležitosti • celoštátna koncepcia informatizácie škôl v SR • možnosť využívať štrukturálne fondy EU; • okres Košice – okolie zaradený medzi zvlášť podporované regióny; • pokračujúce národné programy podporujúce zamestnanosť – aktívne práce, absolventská prax a pod.; • koncepcie a akčné plány zamestnanosti na národnej a regionálnej úrovni; • rozvoj priemyselných parkov v blízkych mestách.	Ohrozenia • pokles demografického vývoja a starnutie obyvateľstva; • úbytok obyvateľstva migráciou – zvlášť kvalifikovaných mladých ľudí; • nedostatočné finančné kompenzácie presunu kompetencií zo štátu na samosprávu; • postupný zánik pracovných príležitostí pre obyvateľov s nižším vzdelaním; • nevysporiadavanie vlastníckych práv k pozemkom a nehnuteľnostiam; • pokračujúca izolácia škôl vzhľadom k vonkajšiemu prostrediu a trhu práce; • národná legislatíva bez účinných opatrení voči zneužívaniu sociálnych výhod; • prehlbovanie chudoby a sociálneho vylúčenia u neprispôsobivých občanov; • pokles výroby u dominantných zamestnávateľov v okolí; • nezáujem investorov o východ Slovenska.

SWOT ANALÝZA MATERIÁLNE A FYZICKÉ ZDROJE RZMO RUDOHORIE	
Silné stránky • poloha RZMO v blízkosti krajského mesta, ktoré je významným dopravným uzlom a križovatkou obchodných ciest; • sprístupnenie RZMO pravidelnou autobusovou dopravou SAD; • blízkosť medzinárodného letiska a železničného dopravného uzla v meste Košice; • spracované a pripravované rozvojové dokumenty obcí; • možnosti územného rozvoja v obciach; • zvyšujúca sa atraktivita bývania na vidieku a pretrvávajúci vysoký záujem o bývanie; • široká občianska a spoločenská vybavenosť; • obce sú plynofikované; • dostatočná energetická sieť; • dostupnosť telekomunikačných služieb; • bohaté tradície a hlboké korene kultúr. podujatí; • vysoké kultúrne povedomie obyvateľstva; • bohatá tradícia folklórnych a iných kultúrnych podujatí, súťaží a prehliadok; • záujem detí a mládeže o kultúru – spev, tanec; • vysoký záujem o šport s množstvom športových podujatí a krúžkov; • prevažná časť obcí má prístup na internet; • zastúpenie zdravotných stredísk a sociálnych zariadení v RZMO.	Slabé stránky • zanedbanosť a zlý technický stav regionálnych a miestnych komunikácií a chodníkov; • nízka kapacita intervalov autobusovej dopravy; • zastarané verejné osvetlenia a miestne rozhlas; • nedostatok parkovacích plôch; • nevysporiadané vlastnícke vzťahy k budovám i pozemkom, neukončené ROEP; • finančne veľmi náročná výstavba a rekonštrukcie technickej a dopravnej infraštruktúry; • nedostatok chodníkov; • chýbajúce cyklistické chodníky a trasy v regióne; • nedostatok parkovacích miest; • chýbajúce a nedostatočne chránené detské ihriská; • nedostatok financií na kultúru a šport; • nedostatok a zlý technický stav športových areálov a ihrísk; • zlý technický stav a vysoká energetická náročnosť verejných budov (KD, školy, zdravotné a sociálne zariadenia, OcÚ); • RZMO a niektoré obce neprevádzkuje vlastnú WEB-stránku; • nedostatočné a zastarané vybavenie samosprávy výpočtovou technikou; • chýbajú domy smútku v niektorých obciach; • nedostatok zariadení cestovného ruchu a služieb; • chýba koncepcia rozvoja CR pre RZMO.
Príležitosti • možnosť využívať štrukturálne fondy EU ; • okres Košice - okolie zaradený medzi zvlášť podporované regióny; • diaľnice spájajúce západ a východ SR; • rekonštrukcia príjazdových komunikácií do obcí a ďalších napojení na hlavné cestné ťahy; • možnosť spolufinancovania kultúrnych aktivít z podnikateľských kruhov; • rozšírenie kultúrnej a športovej spolupráce v rámci regiónu Rudohorie, susednými regiónmi, okolitými obcami a blízkymi mestami; • rozširovanie služieb KIDS a zvýšenie kapacity intervalov autobusovej prepravy.	Ohrozenia • nízky záujem investorov o východné Slovensko; • stagnujúca výstavba diaľnic v KSK a SR; • neriešenie zlého technického stavu príjazdových komunikácií a napojení na hlavné cestné ťahy; • nedostatok financií a zanedbávanie technickej a dopravnej infraštruktúry v obci a v regióne; • nevysporiadavanie vlastníckych vzťahov; • nedostatočná finančná podpora štátu pri presune kompetencií; • nárast individuálnej automobilovej dopravy; • zlý neuspokojivý vzťah medzi životným štýlom obyvateľstva a športovaním; • ďalší nárast nezamestnanosti; • nízke a stagnujúce príjmy obyvateľov.

SWOT ANALÝZA EKONOMICKÉ ZDROJE RZMO RUDOHORIE	
Silné stránky - výhodná poloha obcí – v tichom a čistom prostredí vhodnom pre CR; - blízkosť krajského mesta a dopravná prístupnosť; - pomerne ľahká dostupnosť inštitúcií zameraných na podporu podnikania; - spracovávané aktuálne rozvojové dokumenty; - počet a štruktúra malých a stredných podnikateľov; - dostatok disponibilnej a kvalifikovanej pracovnej sily; - existujúce podmienky pre rozvoj vidieckeho, poľovníckeho a zdravotného cestovného ruchu; - bohatá história; - tradičné baníctvo; - tradičné ľudové remeslá a folklór; - rekreačná vodná nádrž Bukovec a iné menšie jazierka a rybníky; - Jasovská jaskyňa a pamiatky v Jasove; - významné lyžiarske stredisko na Kojšovskej holi - jedinečné klimatické kúpele Štós; - banícke múzeá, skanzeny a hámre v Medzeve; .	Slabé stránky - neoptimálne využívanie prírodného a historického potenciálu regiónu; - nízke využitie miestnych výrobných kapacít; - chýbajúca stratégia podpory malého a stredného podnikania; - zanedbávanie starostlivosti prírodných atraktivít; - nedostatočná ponuka služieb cestovného ruchu; - nízka úroveň služieb cestovného ruchu; - chýbajúce zariadenia cestovného ruchu; - nedostatočná propagácia obcí a regiónu v oblasti cestovného ruchu; - slabá medzinárodná partnerská spolupráca; - odchod kvalifikovanej pracovnej sily; - nedostatok pracovných príležitostí a bytov pre udržanie pracovnej sily; - vysoká miera nezamestnanosti; - nízka úroveň HDP/obyv. v porovnaní s priemerom Európskej únie; - nízke využívanie štátnych podporných programov a predvstupových fondov miestnymi podnikateľmi; - nedostatočná dopravná a technická infraštruktúra; - nutnosť dochádzania za prácou a službami.
Príležitosti - zmena daňového systému SR; - rast priamych zahraničných investícií v regióne; - možnosti využívania fondov Európskej únie; - zvyšovanie kúpnej sily obyvateľstva; - vytváranie priaznivejších podmienok pre podnikanie v SR; - využitie historického, kultúrneho a prírodného potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu; - výstavba horského Europarku Štós; - vytváranie nových partnerstiev; - dokončenie diaľnic Košice – Bratislava, Košice – Miškolt; - rozvoj priemyselných parkov a priemyselných oblastí v regióne.	Ohrozenia - neriešenie politiky štátu v oblasti malého a stredného podnikania; - nárast odlevu kvalifikovanej pracovnej sily; - nárast konkurencie vplyvom vstupu SR do EÚ; - klesajúca ekonomická aktivita; - pokles výroby v U.S. Steel Košice; - pretrvávajúci nezáujem investorov o Východné Slovensko; - zanedbanie výstavby diaľnic a nadradenej cestnej siete v regióne; - slabá propagácia východu Slovenska; - nedostatočné stimuly pre budúcich investorov zo strany vlády SR.

2.4 **Vízia Združenia miest a obcí Rudohorie**

Vízia RZMO Rudohorie je výsledkom spoločných stretnutí členov komisií pre prípravu a spracovanie PHSR, vyhodnotenia dotazníkového prieskumu u obyvateľov a zmapovania podnetov od podnikateľov.

Vízia RZMO Rudohorie sa člení nasledovne:

Prírodné zdroje

Chceme aby v najbližších rokoch boli obce RZMO Rudohorie obklopené zdravými lesmi s bohatým zastúpením fauny a flóry, upravenými a udržiavanými verejnými priestranstvami a parkmi s lavičkami, fontánami, chodníkmi a detskými ihriskami spríjemňujúcimi život všetkým obyvateľom. Kvalitné životné prostredie prejavujúce sa čistým ovzduším, nízkym hlukom, kvalitnou povrchovou a spodnou vodou, odpadmi a chemikáliami nezaťaženu pôdou a zachovanými prirodzenými biotopmi si budú obyvatelia vážiť, chrániť a starať sa oň. Riadené odpadové hospodárstvo, triedenie odpadov a environmentálna výchova budú úplnou samozrejmosťou pre všetkých občanov.

Ľudské a spoločenské zdroje

Chceme, aby obce v rámci RZMO Rudohorie v budúcnosti dosahovali priaznivý demografický vývoj s množstvom hrajúcich sa detí, pracujúcich dospelých a spokojných dôchodcov. Prajeme si, aby deti a mládež mali prístup ku kvalitnej starostlivosti, výchove a vzdelávaniu, ktoré bude systematicky prepojené s aktívnou politikou trhu práce. Chceme, aby každý obyvateľ, ktorý chce pracovať mal možnosť sa zamestnať primerane svojim schopnostiam s adekvátnym ohodnotením bez nutnosti vzdialeného dochádzania za prácou. Tolerancia, znášanlivosť a komunitná spolupráca prinavrátia opäť na vidiek vzájomné porozumenie, ochotu pomáhať a spolupracovať v záujme spoločných cieľov vo verejnom záujme.

Materiálne a fyzické zdroje

V tejto oblasti si prajeme, aby obce v rámci RZMO Rudohorie mali k dispozícii kvalitnú technickú infraštruktúru, boli kvalitne dopravne prístupné s dostatkom kvalitného bývania, kvalitnými službami občianskej vybavenosti, s množstvom príležitostí na príjemné športové, spoločenské a kultúrne vyžitie všetkých obyvateľov. V rámci infraštruktúry predovšetkým zabezpečenie dostatočného množstva kvalitnej pitnej vody pre všetkých obyvateľov a zároveň výstavba kanalizácií a ČOV s následnou úpravou miestnych komunikácií a chodníkov. Želáme si taktiež kvalitné sociálne zázemie pre všetkých, ktorí potrebujú pomoc.

Ekonomické zdroje

Chceme, aby obce v rámci RZMO Rudohorie v priebehu ďalších rokov prosperovali, aby dosahovali dobré výsledky vo všetkých dôležitých ekonomických ukazovateľoch a rozvíjali sa. Rozvíjajúci sa cestovný ruch podnieti rozvoj miestnych živnostníkov a malých podnikateľov, ktorí budú poskytovať rôznorodé a kvalitné služby nielen pre návštevníkov a turistov, ale aj pre miestnych obyvateľov v súlade s ich potrebami a záujmom.

Želáme si vyvážený a komplexný rozvoj všetkých obcí RZMO Rudohorie, v ktorých budú v bezpečí a v príjemnom prostredí žiť spokojní obyvatelia.

RZMO Rudohorie sa bude snažiť pretransformovať uvedenú víziu na skutočnosť využitím všetkých možných finančných zdrojov domácich aj doplnkových z Európskej únie, aby tak naplnilo stanovené ciele regionálneho rozvoja a tak prispelo k skvalitneniu života všetkých tu žijúcich občanov.

2.5 Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja vychádza z analýz SWOT. Účelom tejto analýzy je spresnenie a výber kľúčových oblastí, kam by mala smerovať podpora s maximálnym využitím faktorov rozvoja. Tým sa zabezpečí čo najvyššia adresnosť tohto rozvojového dokumentu. Pre určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja platí:

silné stránky + príležitosti = faktory rozvoja

slabé stránky + ohrozenia = disparity

Kľúčové disparity:

- nedostatočná environmentálna infraštruktúra (vodovody, kanalizácia, ČOV) a environmentálne povedomie obyvateľstva;
- nedostatočná, nedobudovaná a finančne veľmi náročná technická infraštruktúra v obciach (cesty, komunikácie, chodníky, rigoly, mosty, verejné priestranstvá, drobná architektúra);
- vysoká nezamestnanosť a migrácia za prácou v porovnaní s inými regiónmi SR – vysoký podiel rómskeho obyvateľstva s nízkou vzdelanostnou úrovňou;
- nevysporiadané vlastnícke vzťahy k pozemkom u väčšiny obcí obmedzuje využívanie fondov EÚ;
- nedostatočná komunikácia a technická podpora zodpovedných regionálnych a štátnych inštitúcií pri regionálnom rozvoji obcí;
- málo sociálnych zariadení, komunitných centier a sociálnych služieb pre zvyšujúci sa počet dôchodcov (starnutie obyvateľstva) na území RZMO;
- nedostatočná občianska vybavenosť a zlý technický stav miestnej občianskej infraštruktúry v obciach;
- nedostatočná ponuka služieb a zariadení cestovného ruchu a nízka podpora rozvoja CR na regionálnej úrovni;
- zanedbávanie starostlivosti o prírodný, historický a kultúrny potenciál obcí a ich okolia;
- nedostatočná kvalita a deficit služieb v priemysle a obchode;
- pretrvávajúci pokles demografického vývoja;
- nutnosť dochádzania za prácou a odchod kvalifikovanej pracovnej sily;
- nedostatočné a zastarané vybavenie samosprávy informačnou technikou;
- chýbajúca územnoplánovacia dokumentácia u niektorých menších obcí.

Kľúčové faktory rozvoja:

- bohatý prírodný, historický a kultúrny potenciál obcí a celého územia pre rozvoj cestovného ruchu, zvlášť ako rekreačno-oddychové zázemie mesta Košice, vidiecky cestovný ruch, poznávací, poľovnícky, kúpeľný a relaxačný cestovný ruch;

- o poloha v blízkosti krajského mesta Košice a štátnej hranice s Maďarskou republikou
  - o významné historické, prírodné a kultúrne pamiatky v obci Jasov
  - o historicky významná banícka oblasť – Zlatá Idka, Poproč, Vyšný Medzev, Rudník
  - o významné banícke pamiatky a múzeá v meste Medzev
  - o klimatické kúpele a pripravovaný horský Europark Štós
  - o rekreačná vodná nádrž na Bukovci vhodná pre rekreačné využitie
  - o zimné lyžiarske stredisko na Kojšovskej holi
  - o bohatá história, zachovávanie tradícií a rôznorodosť kultúrnych a športových podujatí (jarmoky, festivaly a pod.)
  - o rozvoj turistických, cyklistických a náučných chodníkov v regióne
  - o komplexné využitie bývalých baní a štôlní pre rozvoj CR resp. iné
  - o využitie obnoviteľných zdrojov energie – bohatý potenciál pre využitie biomasy (doteraz nevyužitý)
- rozvoj priemyselnej oblasti v meste Medzev, obci Štós a zanedbaných poľnohospodárskych areálov v regióne,
  - príprava spoločnej výstavby environmentálnej infraštruktúry (vodovody, kanalizácie, ČOV) pre financovanie z Kohézneho fondu – VVS a.s.
  - záujem a pozitívny prístup samosprávy a obyvateľstva o regionálny rozvoj, environmentálny rozvoj a rozvoj ľudských zdrojov
  - skvalitnené strategické plánovanie a existencia aktuálnych strategických rozvojových dokumentov Programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja jednotlivých obcí a RZMO
  - rozvoj bývania a sťahovania mestského obyvateľstva na vidiek (mestá Košice, Moldava)

3. Rozvojová stratégia

Hlavným cieľom definovania rozvojovej stratégie je určenie programovej štruktúry pre dané programovacie obdobie. Programovú štruktúru vo všeobecnosti tvoria:

- ⇒ **ciele**
- ⇒ **priority**
- ⇒ *opatrenia*
- ⇒ *aktivity*

Pri definovaní stratégie vo všetkých typoch programových dokumentov je dôležité dbať na to, aby jednotlivé ciele na seba nadväzovali a aby opatrenia a aktivity boli koherentné, teda aby sa neprekrývali.

Rozvojová stratégia RZMO RUDOHORIE pozostáva z jedného globálneho cieľa, piatich špecifických cieľov a 13 priorít, ktoré sú zosúladené s nadradenými programovými dokumentmi SR. Špecifické ciele predstavujú jasnú, výstižnú a hutnú charakteristiku cieľového stavu. Dosiahnutie tohto stavu je zámerom rozvojovej stratégie na detailnejšej úrovni ako je globálny cieľ. Z hľadiska uskutočniteľnosti, monitorovania a hodnotenia bol vybraný menší počet špecifických cieľov. Prostredníctvom definovania priorít boli určené hlavné oblasti, ktoré je potrebné podporiť a rozvíjať. Opatrenia predstavujú súhrn aktivít pomáhajúcich realizovať priority. Opatrenia boli vybrané tak, aby sa minimalizovalo ich

prekrývanie. Aktivity predstavujú typy činností – projektov, ktoré sa región bude snažiť v rámci vymedzených opatrení realizovať.

Stratégia hospodárskeho a sociálneho rozvoja RZMO RUDOHORIE je spracovaná na programovacie obdobie 2007 až 2013 s výhľadom do roku 2016.

Súčasná rozvojová stratégia RZMO zohľadňuje riešenie najdôležitejších problémov obcí RZMO, ktoré spomaľujú ich regionálny rozvoj, znižujú konkurencieschopnosť obcí a zároveň sú dôvodom nízkej kvality života obyvateľov RZMO. Pri definovaní rozvojovej stratégie sa prihliadalo na názory všetkých cieľových skupín obyvateľstva, miestnych podnikateľov, predstaviteľov samosprávy a záujmových združení a organizácií. Komisie pre prípravu PHSR RZMO boli starostlivo vybrané a zložené z predstaviteľov samosprávy a z aktívnych obyvateľov všetkých obcí. Všetci obyvatelia obcí dostali príležitosť vyjadriť svoj názor v dotazníkovom prieskume, v ktorom dostali príležitosť na určenie prioritných oblastí rozvoja obcí a regiónu a označenie konkrétnych aktivít, ktoré je potrebné čo najskôr riešiť.

Rozvojová stratégia RZMO sa odvíja a nadväzuje na rozvojové stratégie nadradených programových dokumentov SR a Košického samosprávneho kraja. Zohľadňuje trvalú udržateľnosť a taktiež vplyv na životné prostredie obyvateľov obcí.

Skvalitnenie života obyvateľov RZMO RUDOHORIE, budúci všestranný rozvoj obcí regiónu a rast ich regionálnej konkurencieschopnosti spočíva v prvom rade v skvalitnení pripravenosti jednotlivých obcí na čerpanie dotácií z fondov EÚ. Príprava a aktualizácia základných rozvojových dokumentov (ÚPD a PHSR) je nevyhnutná pre efektívny regionálny rozvoj jednotlivých obcí i celého MR. Majetko - právne vysporiadanie nehnuteľností, vysporiadanie podlžností voči štátu (daňový úrad, sociálna poisťovňa, zdravotné poisťovne) a zrušenie všetkých bremien a záložných práv k nehnuteľnostiam otvoria cestu k bezproblémovému čerpaniu dotácií prostredníctvom fondov EÚ.

Skvalitňovanie a upevňovanie partnerských vzťahov (cezhraničné, regionálne aj miestne) taktiež rozšíri a podporí komplexnejšie čerpanie z fondov EÚ. Zvyšovanie regionálnej konkurencieschopnosti je zamerané na podporu vzdelávania, sociálnych služieb (rozvoj sociálnych zariadení a tiež skvalitňovanie sociálnych služieb) a občianskej a technickej vybavenosti (kultúra, zdravotníctvo, šport a rekreácia, bývanie, dopravnú infraštruktúru a informovanosť).

Environmentálna infraštruktúra je zameraná prednostne na ochranu a racionálne využívanie vôd, rozvoj odpadového hospodárstva a ochranu a obnovu prírodného prostredia RZMO. Rozvoj a skvalitnenie technickej infraštruktúry RZMO, občianskej vybavenosti, skvalitňovanie triedenia odpadov a rozvoj využívania bohatého a kvalitného prírodného potenciálu RZMO vidia obyvatelia ako najdôležitejšie. Rozvoj ľudských zdrojov a aktívnej politiky trhu práce je vzhľadom na nedostatok pracovných príležitostí v celom regióne taktiež nutné riešiť paralelne s rozvojom a skvalitňovaním základnej infraštruktúry v obciach. Rozvoj podnikateľských aktivít a podnikania, rôznych vidieckych aktivít, skvalitňovanie poľnohospodárstva a lesníctva môže taktiež výrazne prispieť ku skvalitneniu života obyvateľov RZMO.

Osobitnou a veľmi dôležitou kapitolou rozvoja RZMO RUDOHORIE je rozvoj cestovného ruchu. Poloha územia (v tesnej blízkosti mesta Košice) a atraktivita prírodného, historického a kultúrneho potenciálu regiónu ho predurčuje ako oblasť zvlášť vhodnú pre rozvoj cestovného ruchu a vidieckej turistiky. Podľa aktuálne schválenej „Novej stratégie rozvoja cestovného ruchu Slovenskej republiky do roku 2013“ oblasť regiónu Rudohorie spadá do podporovaných oblastí II. kategórie – s národným významom. Kvalita vybavenia a služieb cestovného ruchu však v súčasnosti značne zaostáva a preto je potrebné, čo najskôr

naštartovať jeho rozvoj a skvalitňovanie. Záujem obyvateľstva je veľký, chýbajú však pomocné podporné vzdelávacie, propagačné a marketingové programy.

3.1 Strategické a špecifické ciele

Ciele tvoria hierarchicky usporiadanú štruktúru, na ktorej vrchole sa v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja RZMO nachádza globálny cieľ. Hierarchii globálnych cieľov je nadradený strategický cieľ, ktorý reprezentuje cieľový stav celej SR a je definovaný v jej **Národnom strategickom referenčnom rámci pre roky 2007 - 2013 (NSRR)**. Každý programový dokument by mal mať zadaný jeden globálny cieľ. Jeho zadanie vychádza z priorit NSRR SR. Špecifické ciele predstavujú charakteristiku cieľového stavu už na detailnejšej úrovni s jasnejším a výstižnejším pomenovaním. Jednotlivé priority vymedzujú prioritné oblasti strategického plánovania, ktoré nadväzujú na špecifické ciele. Je potrebné, aby priority boli zosúladené s prioritami nadradených programových dokumentov (najmä Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja).

Základný strategický cieľ NSRR:

„Výrazne zvýšiť do roku 2013 zamestnanosť, konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov a slovenskej ekonomiky pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja“

Globálny cieľ:

Zvýšenie kvality života a prosperity obyvateľov v obciach RZMO Rudohorie

Špecifické ciele:

1. *Skvalitniť prípravu na čerpanie fondov EÚ*
2. *Nárast regionálnej konkurencieschopnosti obcí RZMO Rudohorie*
3. *Zlepšenie životného prostredia a environmentálnej infraštruktúry*
4. *Rozvoj cestovného ruchu, podnikania a služieb v regióne*
5. *Znižovanie nezamestnanosti a sociálna inklúzia*

Popis špecifických cieľov

Špecifický cieľ č. 1	Skvalitniť prípravu na čerpanie fondov EÚ
popis cieľa	V programovacom období EÚ 2007-2013 sa pre obce otvárajú nové a nespočetné možnosti finančnej podpory pre ich rozvoj a zlepšovanie kvality života ich obyvateľov. Základnou podmienkou pre podanie kvalitného a minimálne formálne správneho projektu (žiadosti o NFP) je majetko-právne vysporiadanie pozemkov a budov, ktorých sa žiadosti týkajú a existencia kvalitných strategických, rozvojových a územno-plánovacích dokumentov. V skrátenom programovacom období 2004-2006 sa prejavil výrazný problém s nevysporiadanými nehnuteľnosťami. Tento problém v podstate odrezal možnosť získania NFP z fondov EÚ pre viaceré obce. Ďalším predpokladom čerpania NFP z fondov EÚ je efektívna a funkčná spolupráca obcí v susedstve, v rámci regiónu, okresu a kraja.

súlud so strategickými národnými a regionálnymi dokumentmi	Kvalitná príprava obcí RZMO Rudohorie na čerpanie fondov EÚ v rokoch 2007 – 2013 prispeje k zvýšeniu počtu a kvality podávaných projektov čo prispeje k rastu konkurencieschopnosti RZMO nielen v rámci Košického kraja, ale aj SR, čím sa podporí dosiahnutie základného strategického cieľa NSRR SR. Cieľ je v súlade aj s 2. prioritnou osou Regionálneho operačného programu (ROP): Posilnenie vybavenosti územia a cieľa opatrenia 2.2 Zvýšenie konkurencieschopnosti a inovatívnej kapacity regiónov prostredníctvom realizácie investičných a neinvestičných projektov na regeneráciu sídiel. Rozvojový plán Slovensko – Východ v oblasti Ekonomický rozvoj a hospodárstvo, v téme Ekonomický rozvoj vidieka, v prioritě 1 Zvýšenie atraktivity vidieka a regenerácie vidieckych sídiel, v rámci špecifického cieľa 1 Zlepšiť dostupnosť a technickú a lokálnu infraštruktúru vidieckych sídiel podporuje rozvoj pripravenosti, informovanosti a partnerstiev. PHSR Košického samosprávneho kraja pre obdobie 2007 – 2013 zatiaľ nie je k dispozícii a jeho zosúladenie bude zapracované dodatočne (po jeho schválení).
finančné zabezpečenie	Finančné zdroje pre realizáciu jednotlivých projektov budú zabezpečené predovšetkým z vlastných zdrojov obcí s využitím úverov a dopĺňujúcich zdrojov z fondov EÚ a rôznych iných dotácií z národných i medzinárodných zdrojov. Doplnkovými zdrojmi môžu byť napr.: 1. ROP, os 1 – 4 – Infraštruktúra vzdelávania, Infraštruktúra sociálnych služieb, Posilnenie kultúrneho potenciálu a Regenerácia sídiel - TPD, 2. NSPRV, os 3 Kvalita života vo vidieckych oblastiach, prioritá 4 Vytváranie miestnych partnerstiev – príprava lídrov na vidieku, rozvojové stratégie (UPD, PHSR) a miestne akčné skupiny (MAS). 3. NSPRV, os 4 Leader – stratégie rozvoja, projekty spolupráce, MAS. 4. MVRR SR, Výnos o poskytovaní dotácií na UPD – UPD obcí. 5. Nórsky finančný mechanizmus a FM EHP, Fond počiatočného kapitálu – Spracovanie technických projektov, štúdií, analýz, plánov a žiadostí . 6. Program cezhraničnej spolupráce SR – MR (projekty, štúdie) 7. Operačný program Stredná Európa (programy, štúdie, projekty, analýzy) 8. Ministerstvo kultúry SR, Grantový systém, Program Obnov svoj dom (projektová dokumentácia, štúdie) 9. SAŽP, POD – UPD, KEP, PHSR, štúdie, projekty

Špecifický cieľ č. 2	Nárast regionálnej konkurencieschopnosti obcí RZMO Rudohorie
popis cieľa	Na základe analýz súčasného stavu základnej infraštruktúry v RZMO RUDOHORIE boli definované kľúčové nedostatky regiónu, ktoré negatívne vplyvajú na jeho budúci rozvoj. Odstránenie týchto nedostatkov je jedným s najdôležitejších faktorov pre zvýšenie kvality života v RZMO. Skvalitnenie základnej, technickej a občianskej infraštruktúry napomôže naštartovať a rozbehnúť budúci ekonomický rozvoj regiónu, ktorý výrazne prispeje k zvýšeniu kvality života obyvateľov a tým aj regionálnej konkurencieschopnosti celého RZMO.

súladi so strategickými národnými a regionálnymi dokumentmi	Realizácia projektov v rámci predmetného cieľa výrazne podporí skvalitňovanie miestnej občianskej i technickej infraštruktúry čo sa priamo odrazí v raste konkurencie schopnosti nielen jednotlivých obcí, ale i celého RZMO. Cieľ je v súlade s celým Regionálnym operačným programom a Operačným programom Informatizácia spoločnosti. Rozvojový plán Slovensko – Východ ho podporuje v téme Ekonomický rozvoj vidieka, v prioritě 1 Zvýšenie atraktivity vidieka a regenerácie vidieckych sídiel, v rámci špecifického cieľa 1 Zlepšiť dostupnosť a technickú a lokálnu infraštruktúru vidieckych sídiel a ŠC 3 Zvýšenie atraktivity vidieka pre CR. PHSR Košického samosprávneho kraja pre obdobie 2007 – 2013 zatiaľ nie je k dispozícii a jeho zosúladienie bude zapracované dodatočne (po jeho schválení).
finančné zabezpečenie	Finančné zdroje pre realizáciu jednotlivých projektov budú zabezpečené predovšetkým z vlastných zdrojov obcí s využitím úverov a doplnujúcich zdrojov z fondov EÚ a rôznych iných dotácií. Napr.: 1. ROP, os 1 Infraštruktúra vzdelávania, 2. ROP, os 2 Infraštruktúra sociálnych služieb ..., 3. ROP, os 3 Posilnenie kultúrneho potenciálu, 4. ROP, os 4 Regenerácia sídiel, 5. ROP, os 5 Regionálne komunikácie (v spolupráci s KSK), 6. OP IS, os 3 Zvýšenie prístupnosti k širokopásmovému internetu, 7. NSPRV, os 3 Kvalita života vo vidieckych oblastiach, 8. NSPRV, os 4 Leader – Implementácia rozvojových stratégií, 9. Program cezhraničnej spolupráce SR – MR 10. OP Stredná Európa - Inovácie, dostupnosť, rozvoj regiónov 11. MŠ SR, Investície a havarijné situácie – školy a školské zariadenia, 12. MF SR, Individuálne potreby obcí – zveľaďovanie obecného majetku, 13. MPSVaR SR, sociálna starostlivosť – DD, DSS, hyg. stanice, ... 14. FSR, Lokálna infraštruktúra – komunitné centrá, drobné stavby 15. SAŽP, POD – drobné stavby 16. Nadácie, grantové organizácie – napr. Ekopolis – Ľudia pre stromy, Zelené oázy, Konto Orange, U.S.Steel Košice, ... 17. Úrad vlády SR - Rezerva predsedu vlády SR, SV SR pre šport 18. KSK – VZN o poskytovaní dotácií KSK 19. MV SR – prevencia kriminality 20. MPSVR SR – Výnos o poskytovaní dotácií – sociálna starostlivosť

Špecifický cieľ č. 3	Zlepšenie životného prostredia a environmentálnej infraštruktúry
popis cieľa	Súčasný nepriaznivý stav v oblasti environmentálnej infraštruktúry je základom pre stanovenie tohto špecifického cieľa. Oblasť RZMO patrí medzi zaostalé regióny v oblasti technickej environmentálnej infraštruktúry (vodovody, kanalizácie, ČOV). Zároveň plní úlohu zásobárne pitnej vody pre krajské mesto Košice. Katastre mnohých obcí patria do ochranného pásma vodárenskej nádrže Bukovec alebo chránenej krajiny Slovenský kras, z čoho obciam vyplýva povinnosť a hlavne záujem o ochranu a racionálne využívanie povrchových vôd, podzemných vôd a pôdy.

súlady so strategickými národnými dokumentmi a Operačným programom	Environmentálne projekty a projekty ochrany prírody a zveľaďovania životného prostredia významne prispievajú k zvyšovaniu kvality života obyvateľov obcí, podpore ekonomického rozvoja, turizmu a samozrejme podporujú trvalú udržateľnosť rozvoja a konkurencieschopnosti RZMO, čím môžeme konštatovať, že sú v súlade so základným strategickým cieľom NSRR SR. Cieľ je zosúladený s cieľmi OP Životné prostredie. Rozvojový plán Slovensko – Východ ho podporuje v rámci celej témy Životné prostredie. PHSR Košického samosprávneho kraja pre obdobie 2007 – 2013 zatiaľ nie je k dispozícii a jeho zosúladenie bude zapracované dodatočne (po jeho schválení).
finančné zabezpečenie	Finančné zdroje pre realizáciu jednotlivých projektov budú zabezpečené predovšetkým z vlastných zdrojov obcí s využitím úverov a doplnujúcich zdrojov z fondov EÚ a rôznych iných dotácií z národných i medzinárodných zdrojov. Doplnkovými zdrojmi môžu byť napr.: 1. OP ŽP, osi 1 -5, 2. MŽP SR, Environmentálny fond 3. MŽP SR, POD – drobné stavby 4. Program cezhraničnej spolupráce SR – MR 5. Nórsky finančný mechanizmus a FM EHP – Oblasť ochrana ŽP 6. Nadácia Ekopolis – Environmentálny program 7. Operačný program Stredná Európa – Ochrana ŽP 8. Švajčiarsky finančný mechanizmus - Ochrana ŽP

Špecifický cieľ č. 4	Rozvoj cestovného ruchu, podnikania a služieb v regióne
popis cieľa	Nevyhnutnou súčasťou prosperujúceho a konkurencieschopného regiónu je množstvo podnikateľských subjektov, pôsobiacich na území RZMO a kvalita nimi poskytovaných služieb. RZMO Rudohorie je zvlášť vhodné pre rozvoj CR a to predovšetkým vidieckeho, poznávacieho, kúpeľného, športového, poľovníckeho a samozrejme agroturistiky a wellness pobytov. Je v záujme RZMO podporovať podnikateľov na vlastnom území, pretože títo dokážu zabezpečiť rast zamestnanosti, vzdelanostnej úrovne obyvateľov a v neposlednom rade prinášajú do regiónu finančné prostriedky. Je nutné zamerať sa aj na rozvoj cezhraničnej spolupráce, pretože RZMO sa nachádza pomerne blízko štátnej hranice s Maďarskom. Dalším zámerom je obnoviť a revitalizovať priemyselnú zónu v meste Medzev. Tieto investície predpokladajú prílev kapitálu a následný rast zamestnanosti a rozvoj územia RZMO.
súlady so strategickými národnými dokumentmi a Operačným programom	Podpora infraštruktúry cestovného ruchu otvorí cestu k rastu ekonomickej životaschopnosti RZMO, čo je v súlade so základným cieľom NSRR SR. Rozvoj podnikania a služieb podporí nielen zvyšovanie životnej úrovne miestnych obyvateľov, ale aj rozvoj a konkurencieschopnosť celého RZMO. Tento cieľ je v súlade so základným strategickým cieľom NSRR SR a zosúladený je aj s Operačným programom Konkurencieschopnosť a hospodársky rast. Rozvojový plán Slovensko – Východ ho podporuje v téme Ekonomický rozvoj vidieka, v prioritě 1 Zvýšenie atraktivity vidieka a regenerácie vidieckych sídiel, v rámci špecifického cieľa ŠC 3 Zvýšenie atraktivity vidieka pre CR a tiež v prioritě Produktivita a konkurencieschopnosť priemyslu a služieb. PHSR Košického samosprávneho kraja pre obdobie 2007 – 2013 zatiaľ nie je k dispozícii a jeho zosúladenie bude zapracované dodatočne (po jeho schválení).

finančné zabezpečenie	Finančné zdroje pre realizáciu jednotlivých projektov budú zabezpečené predovšetkým z vlastných zdrojov obcí s využitím úverov a doplňujúcich zdrojov z fondov EÚ a rôznych iných dotácií z národných i medzinárodných zdrojov. Doplňkovými zdrojmi môžu byť napr.: 1. ROP, os 3 Posilnenie potenciálu CR, 2. NSPRV, osi 1 – 3 a os 4 LEADER, 3. Program cezhraničnej spolupráce SR – MR – Rozvoj turizmu, Rozvoj ekonomickej spolupráce, Ľudia – ľudom, ... 4. OP Stredná Európa – Zvyšovanie dostupnosti 5. SAŽP, POD – turistické, náučné a cyklistické chodníky 6. Nadácie a grantové organizácie 7. OP KHR, Podpora konkurencieschopnosti podnikov a služieb 8. OP IS, 9. Schémy štátnej pomoci 10. Verejno-súkromné partnerstvá

Špecifický cieľ č. 5	Znižovanie nezamestnanosti a sociálna inklúzia
popis cieľa	RZMO Rudohorie (ako aj celý okres Košice-okolie) sa vyznačuje pomerne vysokou mierou nezamestnanosti. Väčšina nezamestnaných obyvateľov sú dlhodobo nezamestnaní, uchádzači o zamestnanie nad 50 rokov alebo uchádzači s nízkym dosiahnutým vzdelaním (alebo bez vzdelania). Títo sú zaraďovaní medzi marginalizované skupiny (podľa Zákona č. 5/2004 Zb. o zamestnanosti). Je nevyhnutné venovať sa týmto skupinám obyvateľom a podporovať ich inklúziu do hospodárskeho života. Osobitnou kategóriou je rómske obyvateľstvo, Rómom je potrebné venovať zvláštnu pozornosť a podporovať ich rozvoj a vzdelávanie vo všetkých životných oblastiach (nie iba školské vzdelávanie). Zámerom je ich postupné začleňovanie do komunity, zvyšovanie ich povedomia o obci a komunite a v neposlednom rade aj zachovávanie tradičnej rómskej kultúry. Nevyhnutným sa javí rozvoj komunitnej a terénnej sociálnej práce a zriaďovanie komunitných centier v obciach podporujúcich návrat komunitnej súdržnosti a spolupatričnosti na vidiek.
súlad so strategickými národnými dokumentmi a Operačným programom	Rast kvality života a konkurencieschopnosti celého RZMO súvisí tiež s opatreniami znižovania nezamestnanosti, vzdelávaním a inými podpornými aktivitami rozvíjajúcimi trh práce. Obyvatelia v hmotnej núdzi, zdravotne postihnutí a inak znevýhodnení potrebujú podporu a pomoc, aby sa začlenili do spoločnosti a postupne zvyšovali kvalitu svojho života. Osobitný prístup a podnety si vyžadujú Rómovia, pretože sa u nich už výrazne prejavuje sociálna patológia a nechť meniť svoj doterajší život. Cieľ je v súlade so základným strategickým cieľom NSRR SR a Operačnými programami Vzdelávanie a Zamestnanosť a sociálna inklúzia. Zosúladený je aj s Rozvojovým plánom Slovensko – Východ s celou sociálnou témou. PHSR Košického samosprávneho kraja pre obdobie 2007 – 2013 zatiaľ nie je k dispozícii a jeho zosúladenie bude zapracované dodatočne (po jeho schválení).
finančné zabezpečenie	Finančné zdroje pre realizáciu jednotlivých projektov budú zabezpečené predovšetkým z vlastných zdrojov obcí s využitím úverov a doplňujúcich zdrojov z fondov EÚ a rôznych iných dotácií z národných i medzinárodných zdrojov. Doplňkovými zdrojmi môžu byť napr.:

	1. OP V, os 1 – 3 2. OP ZSI, os 1- 2 3. ROP, Rozvoj infraštruktúry v rómskych osadách 4. FSR, Zvýšenie zamestnatelnosti 5. SV pre Rómske komunity – projekty, bývanie, vzdelávanie 6. MVRR SR, Výstavba nízko štandardných bytov 7. MPSVR SR, Hygienické. stanice, práčovne 8. Nórsky finančný mechanizmus a FM EHP, Ľudské zdroje

3.2 Špecifické ciele a ich priority:

1. **Skvalitniť prípravu na čerpanie fondov EÚ**
  - Priorita 1.1 Strategická rozvojová dokumentácia
  - Priorita 1.2 Partnerstvá a spolupráca
  - Priorita 1.3 Majetko-právne vysporiadanie
2. **Nárast regionálnej konkurencieschopnosti obcí RZMO Rudohorie**
  - Priorita 2.1 Vzdelávanie
  - Priorita 2.2 Sociálne služby a zariadenia
  - Priorita 2.3 Občianska a technická vybavenosť
3. **Zlepšenie životného prostredia a environmentálnej infraštruktúry**
  - Priorita 3.1 Environmentálna infraštruktúra
  - Priorita 3.2 Životné prostredie
4. **Rozvoj cestovného ruchu, podnikania a služieb v regióne**
  - Priorita 4.1 Cestovný ruch
  - Priorita 4.2 Podpora konkurencieschopnosti podnikov a služieb
5. **Znižovanie nezamestnanosti a sociálna inklúzia**
  - Priorita 5.1 Trh práce
  - Priorita 5.2 Sociálna inklúzia
  - Priorita 5.3 Rómska komunita

3.3 Popis opatrení a zoznam indikatívnych aktivít

Na základe stretnutí so zástupcami členských obcí RZMO Rudohorie boli definované indikatívne aktivity, viažuce sa k jednotlivým prioritám a opatreniam Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja RZMO Rudohorie.

Cieľ 1 Skvalitniť prípravu na čerpanie fondov EÚ	
Priorita 1.1	
Strategická rozvojová dokumentácia	
<i>Opatrenie 1.1.1</i>	<i>Územno-plánovacia dokumentácia</i>
všeobecné aktivity	- vypracovanie ÚPD u všetkých obcí RZMO - pravidelná aktualizácia ÚPD
<i>Opatrenie 1.1.2</i>	<i>Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja</i>
aktivity regionálneho významu	- vypracovanie PHSR RZMO Rudohorie
všeobecné aktivity	- vypracovanie PHSR obcí RZMO - pravidelná aktualizácia rozvojových dokumentov - priebežne a hodnotiace správy o plnení PHSR
<i>Opatrenie 1.1.3</i>	<i>Projektové dokumentácie, štúdie a koncepcie</i>
aktivity regionálneho významu	- vypracovanie technických projektových dokumentácií k projektom regionálneho významu - vypracovanie Koncepcie využitia obnoviteľných zdrojov regiónu - vypracovanie Koncepcie rozvoja cestovného ruchu v regióne - vypracovanie Štúdie rozvoja turistických a cyklistických trás - vypracovanie regionálneho Akčného plánu znižovania nezamestnanosti v RZMO Rudohorie - vypracovanie Koncepcie rozvoja bývania RZMO Rudohorie
všeobecné aktivity	- technické projektové dokumentácie - štúdie uskutočniteľnosti - štúdie dopadov na životné prostredie - EIA - analýzy (finančná, ekonomická, rizík) a plány - žiadosti o dotácie - potvrdenia, povolenia a rozhodnutia - komunitné sociálne plány obcí - obecné plány odpadového hospodárstva
<i>Opatrenie 1.1.4</i>	<i>LEADER a MAS</i>
aktivity regionálneho významu	- nadviazať spoluprácu verejného, tretieho a podnikateľského sektora v regióne - vytvorenie MAS (štatút, prípravná komisia,...) - vypracovanie spoločného rozvojového dokumentu „Stratégie“ pre prístup LEADER - spracovanie manuálov a podporných dokumentov súvisiacich s programom LEADER - projekty vzdelávania a spolupráce
Priorita 1.2	
Partnerstvá a spolupráca	
<i>Opatrenie 1.2.1</i>	<i>Cezhraničná spolupráca</i>
aktivity regionálneho významu	- nadviazanie regionálnej spolupráce na medzinárodnej úrovni - projekty výmeny skúseností a prezentácie regiónov - príprava spoločných medzinárodných projektov
všeobecné aktivity	- nadviazanie spolupráce s maďarskými obcami (komunikácia, výmena informácií, prehlásenia o partnerstve) - príprava na program cezhraničnej spolupráce SR - Maďarsko (príprava spoločných cezhraničných projektov)

<i>Opatrenie 1.2.2</i>	<i>Verejno-súkromné partnerstvá</i>
aktivity regionálneho významu	- partnerská spolupráca RZMO Rudohorie – súkromný sektor - partnerská spolupráca RZMO Rudohorie – U.S.Steel Košice
všeobecné aktivity	- partnerstvá medzi obcami a súkromnými podnikateľmi - obce a mimovládne organizácie (spolupráca) - obce a živnostníci - obce a veľké priemyselné koncerny
<i>Opatrenie 1.2.3</i>	<i>Účelové partnerstvá miest, obcí a regiónov</i>
aktivity regionálneho významu	- RZMO Rudohorie – úprava stanov, rozširovanie RZMO - Partnerská spolupráca so susednými združeniami a mikroregiónmi
všeobecné aktivity	- vytváranie partnerstiev medzi obcami v regióne, okrese, kraji a v rámci celej SR
Priorita 1.3 Majetko-právne vysporiadanie	
<i>Opatrenie 1.3.1</i>	<i>Pozemkové úpravy a nehnuteľnosti</i>
aktivity regionálneho významu	- majetko-právne vysporiadanie pozemkov pre aktivity regionálneho významu (ČOV, spádové školy a zariadenia, líniové stavby)
všeobecné aktivity	- dopracovanie ROEP - delimitácia nehnuteľností a pozemkov do vlastníctva obcí - vytvorenie LV na pozemky a nehnuteľnosti v katastri obce, patriace obciam - zosúladenie LV a katastrálnych máp
<i>Opatrenie 1.3.2</i>	<i>Záväzky a podlžnosti</i>
všeobecné aktivity	- oddĺženie obecného majetku - ťarchy a bremená na LV – ich zrušenie
Cieľ 2 Nárast regionálnej konkurencieschopnosti obcí RZMO Rudohorie	
Priorita 2.1 Vzdelávanie	
<i>Opatrenie 2.1.1</i>	<i>Rekonštrukcia a modernizácia budov</i>
aktivity regionálneho významu	- rozšírenie MŠ o detské jasle - rekonštrukcia regionálnych spádových základných škôl - rekonštrukcia ZŠ v obci Poproč - rekonštrukcia ZŠ v obci Jasov - rekonštrukcia ZŠ v obci Malá Ida - rekonštrukcia ZŠ v meste Medzev - rekonštrukcia ZŠ v obci Šemša - rekonštrukcia ZŠ v obci Nižný Klátov - rekonštrukcia ZUŠ v meste Medzev - rekonštrukcia SOU v Medzeve - zriadenie regionálnych vzdelávacích centier - vzdelávanie obyvateľov, celoživotné vzdelávanie
všeobecné aktivity	- rekonštrukcia budov ZŠ - rekonštrukcia budov MŠ - rekonštrukcia budov ZUŠ - rekonštrukcia iných školských zariadení alebo zariadení slúžiacich žiakom a študentom

<i>Opatrenie 2.1.2</i>	<i>Skvalitňovanie vzdelávacieho procesu</i>
všeobecné aktivity	- vybavenie a materiálno-technické zabezpečenie vzdelávacieho procesu v školách - podpora pedagogických pracovníkov, ich motivácia, spolupráca s inými školami (aj na medzinárodnej úrovni) - skvalitňovanie odbornosti pedagogických pracovníkov – ich vzdelávanie
Priorita 2.2 Sociálne služby a zariadenia	
<i>Opatrenie 2.2.1</i>	<i>Výstavba a rekonštrukcia budov</i>
aktivity regionálneho významu	- Rekonštrukcia a rozšírenie Domova dôchodcov v obci Poproč - Rekonštrukcia Domova dôchodcov v meste Medzev - Rekonštrukcie komunitných centier regionálneho významu v rámci RZMO
všeobecné aktivity	- výstavba nových sociálnych zariadení a zariadení poskytujúcich sociálne služby - rekonštrukcia existujúcich sociálnych zariadení (DD, Kluby dôchodcov, vývarovne...)
<i>Opatrenie 2.2.2</i>	<i>Skvalitňovanie sociálnych služieb</i>
aktivity regionálneho významu	- Rozvoj komunitnej sociálnej práce v regióne, regionálne komunitné centrum a min. 1 regionálny manažér KC - Spoločné regionálne projekty
všeobecné aktivity	- opatrovateľská služba - vývarovne - sociálny taxík - terénni a sociálni komunitní pracovníci v obciach - kluby dôchodcov, spolky a združenia
Priorita 2.3 Občianska a technická vybavenosť	
<i>Opatrenie 2.3.1</i>	<i>Kultúrna a spoločenská infraštruktúra</i>
aktivity regionálneho významu	- Rekonštrukcia NKP a iných regionálne významných historických, kultúrnych a technických pamiatok - Dni RZMO Rudohorie - Organizácia regionálnych spoločenských a kultúrnych podujatí - Regionálna pamätná izba s regionálnou kronikou a galériou
všeobecné aktivity	- kultúrne domy, spoločenské a multifunkčné obecné centrá, amfiteátre - podpora kultúrnych a spoločenských akcií a podujatí – Dni obce, jarmoky - rekonštrukcia a obnova miestnych pamiatok a pamätihodností, historických predmetov a nálezísk - zachovávanie kultúrneho dedičstva, tradičná ľudová kultúra – monografie, remeslá, izby ľudových tradícií a iné
<i>Opatrenie 2.3.2</i>	<i>Zdravotníctvo</i>
aktivity regionálneho významu	- rozvoj klimatických Kúpeľov Štós - rekonštrukcia zdravotného strediska v obci Poproč - rekonštrukcia zdravotného strediska v meste Medzev - preventívne programy zdravia na regionálnej úrovni
všeobecné aktivity	- rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia ostatných

	zdravotných stredísk a lekární - rozvoj ambulancií a zdravotnej starostlivosti v obciach - informovanosť obyvateľstva – prevencia, protidrogová prevencia - cezhraničná využiteľnosť zdravotníckych zariadení a stredísk
<i>Opatrenie 2.3.3</i>	<i>Šport a rekreácia</i>
aktivity regionálneho významu	- športové objekty regionálneho významu - Dobudovať športový areál a infraštruktúru v okolí rekreačnej nádrže Bukovec - Dobudovať rekreačnú zónu pri rybníku a športový areál v obci Jasov - Dobudovať športový areál v meste Medzev - Športový areál v obci Štós
všeobecné aktivity	- rekonštrukcia a modernizácia existujúcich a budovanie nových športových ihrísk a zariadení - budovanie odpočinkových zón - drobná architektúra - úprava verejných priestranstiev a okolia rekreačných a športových zariadení - cyklotrasy, turistické chodníky a náučné chodníky - rekreačné využitie malých vodných plôch - úprava vodných plôch a ich okolia
<i>Opatrenie 2.3.4</i>	<i>Rozvoj a skvalitňovanie bývania</i>
aktivity regionálneho významu	- rozvoj výstavby obecných nájomných bytov - regionálne významné lokality pre IBV (25 a viac domov)
všeobecné aktivity	- nové lokality pre IBV - skvalitňovanie existujúceho bytového fondu - programy a podpora bývania mladých rodín, mladých ľudí - sociálne byty - bytové domy - náhradné ubytovanie
<i>Opatrenie 2.3.5</i>	<i>Dopravná infraštruktúra</i>
aktivity regionálneho významu	- rekonštrukcia regionálnych prístupových komunikácií k obciam a významným strediskám (Kojšovská hoľa, Kúpele Štós, ...) - výstavba nových prepojujúcich komunikácií, obchvatov a premostení regionálneho významu - výstavba chodníka v obci Jasov v blízkosti rómskej osady - prepojujacia cesta Bukovec – Hýľov - prepojujacia cesta Baška – Lorinčík – Pereš - prepojujacia cesta Medzev – Lucia Baňa – Poproč – Jasov - prepojujacia cesta Nováčany - Paňovce
všeobecné aktivity	- cesty - chodníky - mosty, lávky, rigoly - verejné osvetlenie - parkoviská - autobusové zastávky - bezpečnostné opatrenia - značenie a informačné tabule
<i>Opatrenie 2.3.6</i>	<i>Informovanosť</i>

aktivity regionálneho významu	- optické káble pre celý RZMO Rudohorie - internetizácia regiónu - technická príprava na regionálne vysielanie - vytvorenie a pravidelná aktualizácia web stránok jednotlivých obcí aj RZMO Rudohorie - vzdelávanie samosprávy v oblasti IT zručností - regionálne noviny / občasník
všeobecné aktivity	- miestny rozhlas - internetové pripojenie - verejné prístupové body k internetu (VPBI) - internetizácia verejnej správy (samosprávy) - e-government
Cieľ 3 Zlepšenie životného prostredia a environmentálnej infraštruktúry	
Priorita 3.1	
Environmentálna infraštruktúra	
Opatrenie 3.1.1	Vodovody
aktivity regionálneho významu	- príprava komplexného riešenia environmentálnej infraštruktúry v RZMO Rudohorie – Východoslovenská vodárenská spoločnosť a.s. Košice
všeobecné aktivity	- budovanie nových a rekonštrukcia existujúcich vodovodov, vodojemov a iných technických zariadení, súvisiacich s prísunom pitnej vody do domácností a firiem - nové vodné zdroje
Opatrenie 3.1.2	Kanalizácie
aktivity regionálneho významu	- príprava komplexného riešenia environmentálnej infraštruktúry v RZMO Rudohorie – Východoslovenská vodárenská spoločnosť a.s. Košice
všeobecné aktivity	- budovanie nových a rekonštrukcia existujúcich kanalizačných sietí a prípojok a iných technických zariadení, súvisiacich s odvodom splaškových vôd z domácností a nehnuteľností a ich následným čistením - budovanie a dokončenie kanalizácií v obciach
Opatrenie 3.1.3	Čističky odpadových vôd
aktivity regionálneho významu	- príprava komplexného riešenia environmentálnej infraštruktúry v RZMO Rudohorie – Východoslovenská vodárenská spoločnosť a.s. Košice
všeobecné aktivity	- budovanie nových a rekonštrukcia ČOV a iných technických zariadení súvisiacich s prečistením splaškových vôd z domácností a nehnuteľností - budovanie pripojení kanalizácií a kanalizačných zberačov jednotlivých obcí na ČOV
Opatrenie 3.1.4	Ochrana pred povodňami
aktivity regionálneho významu	- protipovodňové hrádze - monitoring a kontrola hrádzí veľkých vodárenských diel (Bukovec) - protipovodňové opatrenia (Bodva, Štós – Medzev – Jasov, Nižnoklatovský a Myslavský potok)
všeobecné aktivity	- budovanie nových a rekonštrukcia existujúcich hrádzí,

	protipovodňovej ochrany a iných technických zariadení alebo stavebných úkonov súvisiacich s protipovodňovou ochranou - úprava korýt riek a potokov - úprava brehov - čistenie a regulácia potokov a riek - odvodňovacie kanály na odvod vody z prívalových dažďov - Plány protipovodňových opatrení - Evakuačné plány
Priorita 3.2 Životné prostredie	
<i>Opatrenie 3.2.1</i>	<i>Ochrana a obnova krajiny, prírody, obecných parkov a zelene</i>
aktivity regionálneho významu	- CHKO Slovenský kras - Chránené časti územia a inak významné oblasti a biotopy - Ochranné pásma vodárenskej nádrže Bukovec - Chránené vtáčie územia
všeobecné aktivity	- starostlivosť o vybrané územia prírody, krajiny a životné prostredie v regióne - zalesňovanie, zazeleňovanie - úprava a revitalizácia obecných parkov a zelene
<i>Opatrenie 3.2.3</i>	<i>Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia</i>
všeobecné aktivity	- environmentálna výchova a zvyšovanie povedomia o ochrane prírody a krajiny v školách aj celom regióne - propagačné environmentálne aktivity a materiály
<i>Opatrenie 3.2.4</i>	<i>Obnoviteľné zdroje energie</i>
aktivity regionálneho významu	- využitie biomasy - bioplynové jednotky
všeobecné aktivity	- vodná energia - tepelné čerpadlá - slnečná a veterná energia - bioplynové stanice
<i>Opatrenie 3.2.5</i>	<i>Odpadové hospodárstvo</i>
aktivity regionálneho významu	- skvalitňovanie separovania zberu odpadu - výstavba regionálnych zberných dvorov a zberných miest v obciach - zhodnocovanie vyseparovaných odpadov a recyklácia - skládka odpadov v obci Jasov
všeobecné aktivity	- podpora aktivít na zhodnocovanie odpadov - podpora aktivít v oblasti separovaného zberu - nakladanie s vybranými druhmi nebezpečných odpadov - odstraňovanie environmentálnych záťaží a uzatváranie a rekultivácia skládok odpadov - odstraňovanie nelegálnych skládok odpadov
Cieľ 4 Rozvoj cestovného ruchu, podnikania a služieb	
Priorita 4.1 Cestovný ruch	
<i>Opatrenie 4.1.1</i>	<i>Oddychové zóny a cyklotrasy</i>
aktivity regionálneho významu	- rekreačná zóna Bukovec - lyžiarske stredisko na Kojšovskej holi

	- rekreačné zariadenia v obci Zlatá Idka - Kúpele Štós, horský Europark Štós a pamiatky v Štóse - Banské múzeá, hámre a pamiatky – Medzev, Šugovská dolina, Vyšný Medzev, Baňa Lucia, Zlatá Idka, Poproč, Rudník, ... - Obnova pamiatok na historickú banskú činnosť – náučné chodníky, kaplnky, vstupy, koľajničky, ... - Jasovská jaskyňa a pamiatky v obci Jasov - Prepojenia agroturistických areálov Nováčany, Hýľov, Baška, Nižný Klátov, Vyšný Klátov - Prepojenia oddychových zón Malá Ida, Nováčany, Jasov, Poproč, Medzev, Štós - turistické a náučné chodníky regionálneho významu - cyklistické a jazdecké trasy regionálneho významu - lyžiarska bežkárska trasa regionálneho významu - zriadenie vyhliadkových a oddychových miest na trasách regionálneho významu - jednotné značenie a údržba chodníkov a cyklotrás
všeobecné aktivity	- budovanie a rekonštrukcia turistických chodníkov, cyklotrás a prepojení v obciach a medzi obcami RZMO - budovanie prípojok a nástupných miest na cyklotrasy a turistické chodníky - rekonštrukcie a budovanie systému chodníkov (náučných, spojovacích) - drobná architektúra popri cyklotrasách a chodníkoch - značenie a informačné tabule - odpočinkové a vyhliadkové miesta, veže
<i>Opatrenie 4.1.2</i>	<i>Ubytovanie, stravovanie a atrakcie</i>
všeobecné aktivity	- budovanie nových a rekonštrukcia existujúcich ubytovacích zariadení (minimálne štandardná úroveň) - podpora ubytovania na súkromí - budovanie nových a rekonštrukcia existujúcich stravovacích zariadení - rekonštrukcia pohostinských zariadení – rast kvalitatívnej úrovne - sociálne hygienické zariadenia - revitalizácia miestnych atraktivít a zaujímavostí - infraštruktúra CR – značenia, tabule, parkoviská
<i>Opatrenie 4.1.3</i>	<i>Propagácia a prezentácia</i>
aktivity regionálneho významu	- Propagačné materiály o RZMO Rudohorie - Príprava krátkeho dokumentárneho filmu o regióne
všeobecné aktivity	- brožúry a letáky RZMO a jednotlivých obcí - informovanosť o dianí v RZMO, komunikačné kanály na KSK a štátne inštitúcie - zvyšovanie povedomia o RZMO Rudohorie (v rámci KSK, východného Slovenska, SR, EÚ) – zastúpenie na výstavách CR - workshopy, konferencie
Priorita 4.2	
Podpora konkurencieschopnosti podnikov a služieb	
<i>Opatrenie 4.2.1</i>	<i>Vidiecky cestovný ruch, poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo</i>
aktivity regionálneho významu	- skvalitňovanie lesného hospodárstva

významu	- agroturistické areály – Nováčany, Hýľov, Baška, Nižný Klátov, Vyšný Klátov - skvalitňovanie poľnohospodárskej prvovýroby a spracovanie poľnohospodárskych produktov (muštárne, pálenice, ...) - rozvoj bio-fariem a bio-výrobkov - tradičné miestne výrobky a remeslá - vzdelávanie a informovanosť farmárov a pestovateľov
všeobecné aktivity	- informovanosť o dotáciách pre poľnohospodárov - výkup a spracovanie domácej poľnohospodárskej nadprodukcie - ochrana pôdy pred eróziou, vetrolamy, zavlažovanie, odvodňovanie - rozvoj spracovateľských kapacít (muštárne, konzervárne, pálenice) - agroturizmus, poľovnícky turizmus - farmy
<i>Opatrenie 4.2.2</i>	<i>Podpora rozvoja ekonomiky a miestnych služieb</i>
aktivity regionálneho významu	- priemyselná zóna v meste Medzev - veľké podniky - malé a stredné podniky na území RZMO - drobní podnikatelia a živnostníci
všeobecné aktivity	- podporné programy - mikropôžičky - podnikateľské inkubátory - remeselné dvory
<i>Opatrenie 4.2.3</i>	<i>Informovanosť v oblasti podnikania</i>
všeobecné aktivity	- informovanie podnikateľov o možnostiach rozvoja, finančných podporách a iných záležitostiach - web stránka RZMO Rudohorie - databáza voľných objektov na podnikanie - inzercia a reklama v regionálnych a miestnych tlačенých médiách
<i>Opatrenie 4.2.4</i>	<i>Prezentácia, propagácia a analýzy investičného prostredia RZMO</i>
všeobecné aktivity	- workshopy, veľtrhy - spolupráca s NADSME a SACR - spolupráca s U.S.Steel – Centrum ekonomického rozvoja - zosúladenie so stratégiami KSK - získanie podpory KSK na investičné aktivity - obchodné misie
Cieľ 5 Znižovanie nezamestnanosti a sociálna inklúzia	
Priorita 5.1	
Trh práce	
<i>Opatrenie 5.1.1</i>	<i>Podpora stabilizácie a rozvoja trhu práce a zamestnanosti</i>
všeobecné aktivity	- rodová rovnosť - celoživotné vzdelávanie - aktivačné práce a opatrenia - zosúladenie pracovného a rodinného života - informovanosť obyvateľstva o trhu práce, voľných miestach (aj na web stránke RZMO)

<i>Opatrenie 5.1.2</i>	<i>Vzdelávanie zamestnancov samosprávy</i>
všeobecné aktivity	- zabezpečenie odborného a celoživotného vzdelávania pre zamestnancov obcí, obecných úradov
Priorita 5.2 Sociálna inklúzia	
<i>Opatrenie 5.2.1</i>	<i>Komunitná sociálna práca</i>
aktivity regionálneho významu	- Vytvorenie pozície regionálneho komunitného manažéra - Rozvoj komunitnej a terénnej sociálnej práce v RZMO Rudohorie - Zriaďiť regionálne komunitné centrá
všeobecné aktivity	- sociálny pracovník v obci - komunitné centrá v obci
<i>Opatrenie 5.2.2</i>	<i>Integrácia znevýhodnených skupín obyvateľstva</i>
všeobecné aktivity	- podporné programy pre rast zamestnanosti znevýhodnených skupín obyvateľstva - vzdelávacie programy - praktické skúsenosti a zručnosti
Priorita 5.3 Rómska komunita	
<i>Opatrenie 5.3.1</i>	<i>Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne Rómov</i>
všeobecné aktivity	- základné životné a hygienické návyky - starostlivosť o dieťa - rómski asistenti v školách - podpora školskej dochádzky rómskych detí - zodpovednosť k práci a rodine - život v komunite/obci
<i>Opatrenie 5.3.2</i>	<i>Komunitné centrá</i>
aktivity regionálneho významu	- rekonštrukcia budovy pre Regionálne rómske komunitné centrum v obciach Jasov, Medzev, Nováčany - rómski asistenti na vybraných ZŠ v RZMO Rudohorie
všeobecné aktivity	- Inštitút osobitného príjemcu - komunitní sociálni pracovníci - rómski asistenti - programy začleňovania do komunity
<i>Opatrenie 5.3.3</i>	<i>Rómska kultúra a život</i>
všeobecné aktivity	- podpora a zachovávanie tradičnej rómskej kultúry

3.3.1 Súlad cieľov a priorít so strategickými rozvojovými dokumentmi

Definované špecifické ciele, priority a opatrenia sú plne v súlade so strategickými rozvojovými dokumentmi na úrovni NUTS I, NUTS II a NUTS III.

Je nevyhnutné dokázať súlad stanovených cieľov so strategickými rozvojovými dokumentmi, medzi ktoré možno zaradiť:

- Národný strategický referenčný rámec SR na roky 2007 – 2013

Strategickým cieľom NSRR je výrazne zvýšiť do roku 2013 zamestnanosť, konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov a slovenskej ekonomiky pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja.

Na základe východísk stratégie a v nadväznosti na vytýčený strategický cieľ SR, je stratégia NSRR postavená na strategických prioritách a ich cieľoch, ktoré sa bude snažiť prostredníctvom financovania operačných programov v programovom období 2007 – 2013 naplniť.

Sústava priorit NSRR pre cieľ Konvergencia:

Strategická priorita	Špecifická priorita	Fond
1. Infraštruktúra a regionálna dostupnosť	1.1 Regionálna infraštruktúra	ERDF
	1.2 Environmentálna infraštruktúra a ochrana životného prostredia	ERDF + KF
	1.3 Dopravná infraštruktúra a verejná osobná doprava	ERDF + KF
	1.4 Modernizácia zdravotníckej infraštruktúry	ERDF
2. Vedomostná ekonomika	2.1 Informatizácia spoločnosti	ERDF
	2.2 Výskum a vývoj	ERDF
	2.3 Infraštruktúra vysokých škôl	ERDF
	2.4 Podpora konkurencieschopnosti podnikov a služieb najmä prostredníctvom inovácií	ERDF
3. Ľudské zdroje	3.1 Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť	ESF
	3.2 Podpora rastu zamestnanosti, sociálnej inklúzie a budovanie kapacít	ESF
4. Technická pomoc (horizontálna)	4.1 Príprava, riadenie, monitorovanie, hodnotenie, informovanie a posilňovanie administratívnych kapacít v týchto oblastiach	ERDF
	4.2 Finančné riadenie, kontrola a posilňovanie administratívnych kapacít v týchto oblastiach	ERDF

Zoznam operačných programov na programovacie obdobie 2007 – 2013

	Operačný program	Riadiaci orgán	fond
1.	Regionálny operačný program	MVRR SR	ERDF
2.	OP Životné prostredie	MŽP SR	ERDF, KF
3.	OP Doprava	MDPT SR	ERDF, KF
4.	OP Informatizácia spoločnosti	ÚV SR	ERDF
5.	OP Výskum a vývoj	MŠ SR	ERDF
6.	OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	MH SR	ERDF
7.	OP Zdravotníctvo	MZ SR	ERDF
8.	OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia	MPSVR SR	ESF
9.	OP Vzdelávanie	MŠ SR	ESF
10.	OP Technická pomoc	MVRR SR	ERDF
11.	OP Bratislavský kraj	MVRR SR	ERDF

Regionálny operačný program (ROP)	
Prioritné osi programu	Opatrenia
1. Infraštruktúra vzdelávania	1.1 Infraštruktúra vzdelávania
2. Infraštruktúra sociálnych služieb a sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately	2.1 Infraštruktúra sociálnych služieb a sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately
3. Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov a infraštruktúra CR	3.1 Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov
	3.2 Podpora a rozvoj infraštruktúry CR
4. Regenerácia sídiel	4.1 Regenerácia sídiel
	4.2 Infraštruktúra nekomerčných záchranných služieb
5. Regionálne komunikácie zabezpečujúce dopravnú obslužnosť regiónov	5.1 Regionálne komunikácie zabezpečujúce dopravnú obslužnosť regiónov

Operačný program Životné prostredie (OP ŽP)	
Prioritné osi programu	Operačný cieľ
1. Integrovaná ochrana, racionálne využívanie vôd	1.1 Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov
	1.2 Odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ
	1.3 Zabezpečenie primárneho sledovania a hodnotenia stavu povrchových a podzemných vôd
2. Ochrana pred povodňami	2.1 Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami
	2.2 Vybudovanie povodňového varovného a predpovedného systému
3. Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy	3.1 Ochrana ovzdušia
	3.2 Minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy, vrátane podpory obnoviteľných zdrojov energie
4. Odpadové hospodárstvo	4.1 Podpora aktivít v oblasti separovaného zberu
	4.2 Podpora aktivít na zhodnocovanie odpadov
	4.3 Nakladanie s nebezpečnými odpadmi spôsobom priaznivým pre životné prostredie
	4.4 Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane ich odstraňovania

Operačný program Životné prostredie (OP ŽP)	
Prioritné osi programu	Operačný cieľ
	4.5 Uzatváranie a rekultivácia skládok odpadov
5 Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny	5.1 Zabezpečenie priaznivého stavu biotopov a druhov prostredníctvom vypracovania a realizácie programov starostlivosti o chránené územia vrátane území NATURA 2000 a programov záchrany pre kriticky ohrozené druhy rastlín, živočíchov a území vrátane realizácie monitoringu druhov a biotopov.
	5.2 Zlepšenie infraštruktúry ochrany prírody a krajiny prostredníctvom budovania a rozvoja zariadení ochrany prírody a krajiny vrátane zavedenia monitorovacích systémov za účelom plnenia národných a medzinárodných záväzkov.
	5.3 Zlepšenie informovanosti a environmentálneho povedomia verejnosti vrátane posilnenia spolupráce a komunikácie so zainteresovanými skupinami.

Operačný program Doprava (OP D)	
Prioritné osi programu	Hlavné aktivity v rámci prioritnej osi
1. Železničná infraštruktúra	Modernizácia a rozvoj železničných tratí (TEN -T + ostatné trate v súlade s nariadením pre Kohézny fond)
2. Cestná infraštruktúra (TEN -T)	Výstavba diaľnic (TEN -T)
3. Infraštruktúra intermodálnej prepravy	Výstavba siete základných verejných terminálov intermodálnej prepravy
4. Infraštruktúra integrovaných dopravných systémov	Výstavba nosnej infraštruktúry pre prevádzkovanie integrovaných dopravných systémov v mestách Bratislava a Košice
5. Cestná infraštruktúra (rýchlostné cesty a cesty I. triedy)	Výstavba rýchlostných ciest
	Modernizácia a výstavba ciest I. triedy
6. Železničná verejná osobná doprava	Rozvoj verejnej železničnej osobnej dopravy

Operačný program Informatizácia spoločnosti (OP IS)	
Prioritné osi programu	Opatrenia
1. Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických	1.1 Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb na centrálnej úrovni

služieb	1.2 Elektronizácia verejnej správy a elektronických služieb na miestnej a regionálnej úrovni
2. Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií a obnova ich národnej infraštruktúry	2.1 Zlepšenie systémov získavania, spracovania a ochrany obsahu zo zdrojov pamäťových a fondových inštitúcií
	2.2 Digitalizácia obsahu pamäťových a fondových inštitúcií, archivovanie a sprístupňovanie digitálnych dát
3. Zvýšenie prístupnosti k širokopásmovému internetu	3.1 Rozvoj a podpora trvalo udržateľného využívania infraštruktúry širokopásmového prístupu

Operačný program Veda a výskum (OP VV)	
Prioritné osi programu	Opatrenia
1. Infraštruktúra výskumu a vývoja	1.1 Obnova a budovanie technickej infraštruktúry výskumu a vývoja
2. Podpora výskumu a vývoja	2.1 Podpora sietí excelentných pracovísk výskumu a vývoja ako pilierov rozvoja regiónu a podpora nadregionálnej spolupráce
	2.2 Prenos poznatkov a technológií získaných výskumom a vývojom do praxe
3. Infraštruktúra výskumu a vývoja v BSK	3.1 Obnova a budovanie technickej infraštruktúry výskumu a vývoja v BSK
4. Podpora výskumu a vývoja v BSK	4.1 Podpora sietí excelentných pracovísk výskumu a vývoja ako pilierov rozvoja regiónu BSK
	4.2 Prenos poznatkov a technológií získaných výskumom a vývojom do praxe v BSK
5. Infraštruktúra vysokých škôl	5.1 Budovanie infraštruktúry vysokých škôl a modernizácia ich vnútorného vybavenia za účelom zlepšenia podmienok vzdelávacieho procesu

Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (OP KHR)	
Prioritné osi programu	Opatrenia
1. Inovácie a rast konkurencieschopnosti	1.1 Inovácie a technologické transfery

	1.2 Podpora spoločných služieb pre podnikateľov
	1.3 Podpora inovačných aktivít v podnikoch
2. Energetika	2.1 Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike
	2.2 Budovanie a modernizácia verejného osvetlenia pre mestá a obce a poskytovanie poradenstva v oblasti energetiky
3. Cestovný ruch	3.1 Podpora podnikateľských aktivít v CR
	3.2 Rozvoj informačných služieb CR, prezentácie regiónov a Slovenska

Operačný program Vzdelávanie (OP V)	
Prioritné osi programu	Opatrenia
1. Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy	1.1 Premena tradičnej školy na modernú
	1.2 Vysoké školy a výskum a vývoj ako motory rozvoja vedomostnej spoločnosti
2. Ďalšie vzdelávanie ako nástroj rozvoja ľudských zdrojov	2.1 Podpora ďalšieho vzdelávania
	2.2 Podpora ďalšieho vzdelávania v zdravotníctve
3. Podpora vzdelávania osôb s osobitými vzdelávacími potrebami	3.1 Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít
	3.2 Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne osôb s osobitými vzdelávacími potrebami

Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia (OP ZSI)	
Prioritné osi programu	Opatrenia
1. Podpora rastu zamestnanosti	1.1 Podpora programov v oblasti podpory zamestnanosti a riešenia nezamestnanosti a dlhodobej nezamestnanosti
	1.2 Podpora tvorby a udržania pracovných miest prostredníctvom zvýšenia adaptability pracovníkov, podnikov a podpory podnikania

Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia (OP ZSI)	
Prioritné osi programu	Opatrenia
2. Podpora sociálnej inklúzie	2.1 Podpora sociálnej inklúzie osôb ohrozených vylúčením alebo sociálne vylúčených prostredníctvom rozvoja služieb starostlivosti s osobitným zreteľom na marginalizované rómske komunity
	2.2 Podpora vytvárania rovnosti príležitostí v prístupe na trh práce a podpora integrácie znevýhodnených skupín na trh práce s osobitným zreteľom na marginalizované rómske skupiny
	2.3 Podpora zosúladenia rodinného a pracovného života
3. Podpora rastu zamestnanosti a sociálnej inklúzie a budovania kapacít v BSK	3.1 Podpora rastu zamestnanosti a zlepšenia zamestnateľnosti s osobitným zreteľom na vzdelanostnú spoločnosť
	3.2 Podpora sociálnej inklúzie, rodovej rovnosti a zosúladenie pracovného a rodinného života v BSK
	3.3 Budovanie kapacít a zlepšenie kvality verejnej správy v BSK
4. Budovanie kapacít a zlepšenie kvality verejnej správy	4.1 Zlepšenie kvality služieb poskytovaných verejnou správou a neziskovými organizáciami
	4.2 Zavedenie systémov riadenia kvality vo verejnej správe a pre MVO v oblasti politiky zamestnanosti a sociálnej politiky

Operačný program Zdravotníctvo (OP Z)	
Prioritné osi programu	Rámcové aktivity
1. Modernizácia zdravotníckeho systému nemocníc	Výstavba nových kapacít, likvidácia starých kapacít Rekonštrukcia a modernizácia budov
	Dodávka zdravotníckej techniky – high technology Dodávka IT a iného prístrojového vybavenia

2. Podpora zdravia a predchádzanie zdravotným rizikám	Rekonštrukcia a modernizácia budov
	Dodávka zdravotníckej techniky – high technology
	Dodávka IT a iného prístrojového vybavenia

- Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do r. 2010 (schválená uznesením vlády SR č. 140/2005) a Stratégia konkurencieschopnosti Slovenska do r. 2010 – Akčné plány (schválené uznesením vlády SR č. 557/2005)
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja (schválená uznesením vlády SR č. 978/2001 a uznesením Národnej rady SR č. 1989/2002) a Akčný plán trvalo udržateľného rozvoja SR na r. 2005 – 2010 (schválený uznesením vlády SR č. 574/2005)
- Národný program reforiem SR na r. 2006 – 2008 (schválený uznesením vlády SR č. 797/2005)
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS) (schválená uznesením vlády SR č. 1033/2001)
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja
- Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja jednotlivých obcí
- národné a miestne koncepcie, stratégie a programy pre rozvoj rôznych oblastí života

4. Implementačná stratégia

4.1 Finančný plán

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja RZMO Rudohorie (ďalej len PHSR RZMO Rudohorie) je schopnosť mikroregiónu v priebehu jeho realizácie zaistiť dostatočné zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zabezpečenie regionálneho rozvoja RZMO Rudohorie je možné z rôznych zdrojov. Okrem vlastných rozpočtov jednotlivých obcí sa môžu využiť aj zdroje zo štátneho rozpočtu, štátnych fondov a predovšetkým fondov EÚ.

Indikatívny finančný plán bude definovaný v priebehu roka 2008, schvaľovať ho budú obecné zastupiteľstvá a predstavitelia RZMO. Bude špecifikovaný pre každú prioritu a na každý programovaný rok.

4.1.1 Rozdelenie financií na programové obdobie

ROK	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Vlastné zdroje	EIB
		Verejné zdroje	Fondy EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Region. zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2007									
2008									
2009									
2010									
2011									
2012									
2013									
SPOLU									

4.2 Zabezpečenie realizácie

Podľa platnej legislatívy SR obec vypracúva, schvaľuje a pravidelne vyhodnocuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce a zabezpečuje jeho plnenie.

4.2.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Orgánom zodpovedným za plnenie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja RZMO Rudohorie budú zástupcovia všetkých obcí, ktorí budú v prípade potreby využívať služby rôznych odborných organizácií a spolupracovať s externými odborníkmi a konzultantmi, špecializujúcimi sa na poradenstvo, prípravu a implementáciu projektov.

Koordinátorom plnenia Programu bude predseda RZMO, po jeho poverení zástupcami ostatných členských obcí.

Hodnotenie plnenia PHSR RZMO Rudohorie bude vykonávané 1 krát do roka hodnotiacou správou roku predchádzajúceho a to vždy najneskôr do konca tretieho mesiaca roku nasledujúceho. Hodnotiaca správa bude spracovaná podľa možností – buď vlastnými kapacitami s využitím odborných konzultantov, alebo bude spracovaná externým hodnotiteľom po špecifikovaní zadávacích podmienok na hodnotiacu správu.

Na pravidelných stretnutiach RZMO Rudohorie budú podávané priebežné správy od jednotlivých členov o priebežnom plnení PHSR RZMO.

4.2.2 Harmonogram realizácie

Harmonogram plnenia PHSR RZMO Rudohorie pozostáva z 2 základných etáp:

1. etapa predstavuje schválenie PHSR RZMO Rudohorie zástupcami členských obcí a jeho postupné dopĺňanie, aktualizáciu a prispôbovanie aktuálnym potrebám a možnostiam RZMO v závislosti od nových výziev podporujúcich spolufinancovanie realizácie aktivít. Po ujasnení financovania budú doplnené aj finančné tabuľky Stratégie a spracovaný podrobný harmonogram plnenia PHSR RZMO.
2. etapa predstavuje realizáciu jednotlivých aktivít (projektov) v závislosti od harmonogramov výziev a úspešnosti jednotlivých projektov v hodnotiacom procese.

4.3 Spracovatelia PHSR RZMO Rudohorie

Koordinátor: Ing. Iveta Komorová - Hiľovská

Členovia zodpovednej komisie:

Obec Baška	Ján Serbin, starosta
Obec Bukovec	Ing. Juraj Petrov, starosta
Obec Hodkovce	Mária Potočnáková, starostka
Obec Hýľov	Stanislav Bernát, starosta
Obec Jasov	Gabriel Nagy, starosta
Obec Malá Ida	Ján Buranovský, starosta
Mesto Medzev	JUDr. Valéria Flachbartová, primátorka
Obec Nižný Klátov	Marta Štefanová, starostka
Obec Nováčany	Ing. Ján Štrbík, starosta
Obec Poproč	Ing. Iveta Komorová Hiľovská, starostka
Obec Rudník	Vladimír Kišdučák, starosta
Obec Šemša	Jozef Lukáč, starosta
Obec Štós	Gabriel Müller, starosta
Obec Vyšný Klátov	Ondrej Jusko, starosta
Obec Vyšný Medzev	Róbert Nálepka, starosta
Obec Zlatá Idka	Stanislav Rusnák, starosta

Externí koordinátori:

Ing. Viera Mihoková	EuroKONZULT Slovakia, n.o.
Ing. Viera Jurková	EuroKONZULT Slovakia, n.o.

4.4 Pod'akovanie

Starostom členských obcí RZMO Rudohorie za pozitívny a aktívny prístup pri spracovávaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja RZMO Rudohorie.

Koordinátorovi za všetko úsilie vynaložené pri príprave podkladov pre prípravu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja RZMO Rudohorie.

Všetkým členom komisie na prípravu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja RZMO Rudohorie za ich aktívny prístup a podnetné informácie.

Zástupcovia RZMO Rudohorie tiež ďakujú

rôznym inštitúciám (Štatistický úrad, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, ...), ktoré svojimi údajmi výrazne prispeli k spracovaniu tohto Programu.

Hviezdoslavova 7, 040 01 Košice
tel: +421 55 7287743
fax: +421 55 7287745
mobil: +421 905 573283
e-mail: v.mihokova@eurokonzult.sk

